

ประกาศเกียรติคุณ บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เล่ม ๑๒

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

**ประกาศเกียรติคุณ
บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑
เล่มที่ ๑๒**

**สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๔๔**

เรื่อง ประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เล่ม ๑๒

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

จัดพิมพ์เผยแพร่ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม พุทธศักราช ๒๕๔๔

ISBN 974-7772-86-8

คณะบรรณาธิการ

นายสมชาย ชูประดิษฐ์

นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายนพพร บุญแก้ว

นายวรวิทย์ หอมเนียม

นางสาวรัชนี ฟองศักดิ์

ออกแบบปก

ฝ่ายเลขานุการ

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์

๔๖๙ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๒๕๐๓๕๔๒, ๒๕๑๐๕๔๑, ๒๕๑๓๑๘๐, ๒๕๒๒๑๑๔ โทรสาร ๒๕๑๓๑๘๑

นายจิโรจน์ ศรสงคราม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๔๔

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า ได้มีหน่วยงาน มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนหลายแห่ง ดำเนินการประกาศเกียรติคุณ มอบรางวัล และสดุดีผลงานของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นสาขาต่างๆ แต่ละสาขาอยู่เป็นประจำ แต่การประกาศเกียรติคุณดังกล่าวก็ยังอยู่ในวงจำกัดเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น ไม่ถึงกับเป็นการเผยแพร่ผลงานดีเด่นในระดับชาติ ดังนั้น คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นในสาขาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แล้วนำมายกย่องประกาศเกียรติคุณ โดยการจัดทำวีดิทัศน์ออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา

สำหรับนโยบายสำคัญของคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว ก็เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กำลังใจแก่บุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น และกระตุ้นให้เยาวชนของชาติตลอดจนประชาชนคนไทยทั่วไปได้ยึดถือเป็นตัวอย่างและแนวทางประพฤติปฏิบัติด้วยความภาคภูมิใจต่อไป

นอกจากนี้ เพื่อให้การเผยแพร่ผลงานดีเด่นระดับชาติได้เป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติและสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้รวบรวมผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงาน ในลักษณะหนังสืออ้างอิงสำหรับเผยแพร่แก่สาธารณชนในโอกาสที่มีการจัดงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติประจำปี และหวังว่า หนังสือเล่มนี้ซึ่งนับเป็นเล่มที่ ๑๒ ของหนังสือลักษณะเดียวกัน คงเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในงานพัฒนาสาขาต่างๆ ตามวัตถุประสงค์และนโยบายดังกล่าวแล้วข้างต้นเป็นอย่างดี

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

กันยายน ๒๕๔๔

หลักการและวิธีการพิจารณาผลงานดีเด่น

ของ

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ความเป็นมา :

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติได้เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน ๒๕๒๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่น และเผยแพร่ผลงานทางสื่อมวลชนสาขาต่างๆ ไปแล้ว รวมทั้งสิ้น ๑๑๕ ราย และจะได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ต่อไปตามลำดับ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นระดับชาติ ประเภทบุคคล หน่วยงานต่างๆ และงานพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่บุคคลและหน่วยงานดังกล่าว ตลอดจนกระตุ้นให้หน่วยงานและประชาชนทั่วไปถือเป็นแบบอย่างในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเด่นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติมากขึ้น

หน้าที่ :

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติดังกล่าวข้างต้น มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ระดับชาติ และงานพัฒนาในสาขาต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แล้วนำมาประกาศเกียรติคุณพร้อมทั้งจัดทำวิดิทัศน์ออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยราชการ หน่วยงานเอกชน ประชาชนทั่วไปที่สนใจ และสถาบันการศึกษา ไว้เป็นสื่อทางวิชาการประกอบการเรียนการสอน

หลักการพิจารณาผลงานดีเด่น :

การพิจารณาผลงานดีเด่น มิใช่พิจารณาแต่เฉพาะผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น แต่ให้ครอบคลุมถึงผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชนและบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติในด้านต่างๆ ด้วย

เป็นผลงานของคนไทยที่ทุกคนสมควรภาคภูมิใจร่วมกันในระดับชาติ และยอมรับร่วมกันในส่วนรวม

เป็นผลงานที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และบุคคล ได้กระทำจนเห็นผลแน่นอนแล้ว สมควรนำผลงานดีเด่นออกมาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลทั่วไปได้รู้จักและยึดถือเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตาม

การพิจารณาผลงานดีเด่น จะพิจารณาตามประเภทหรือสาขาของผลงาน หรือวิชาชีพในด้านใดด้านหนึ่งตามที่กำหนดไว้

การแสวงหาผลงานดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ :

จำแนกตามประเภทของผลงานดีเด่น ดังต่อไปนี้

๑. การแสวงหาผลงานดีเด่นของบุคคล

จัดทำทำเนียบของหน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่างๆ ที่มีการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่บุคคลผู้กระทำคุณความดีหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

ติดตามผลการตัดสินใจให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่บุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๒. การแสวงหาผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐ

ส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานภาครัฐต่างๆ แล้วให้ส่งแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์และประมวลข้อมูลหรือผลงาน

จัดส่งผู้แทนหรือคณะทำงานเฉพาะกิจไปประเมินผลงานของหน่วยงานภาครัฐ

รับข้อมูลและข่าวสารผลงานของหน่วยงานภาครัฐจากสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรภาคเอกชน

รับข้อมูลที่อนุกรรมการนำมาเสนอให้พิจารณา

๓. การแสวงหาผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชน

จัดทำทำเนียบขององค์กรภาคเอกชน ทั้งประเภทที่ไม่แสวงหากำไร และประเภทที่ดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไร เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาและติดตามผลงานดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ติดต่อขอทราบผลการดำเนินงานและผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชนทั้ง ๒ ประเภท

แนวทางในการเผยแพร่ผลงานดีเด่น :

ผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และบุคคลที่คณะกรรมการจะนำมาเผยแพร่ จะพิจารณาคัดเลือกเฉพาะผลงานดีเด่นอย่างแท้จริงและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

จัดพิมพ์หนังสือผลงานดีเด่นโดยเฉพาะ เพื่อเผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคคล หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน สำหรับแจกจ่ายในงานมอบประกาศเกียรติคุณและโอกาสสำคัญๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

จัดทำรายการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเผยแพร่ผลงานดีเด่นโดยเฉพาะ ตามกำหนดวันเวลาที่แจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้า

จัดทำสารคดีวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นตามความเหมาะสมและความสำคัญของผลงานดีเด่นที่จะเผยแพร่

จัดทำบทความและสารคดีเผยแพร่ผลงานดีเด่นออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์และวารสารต่างๆ เป็นต้น

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๓/๖๕๗/๑

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๔๓

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์

เรียน นายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

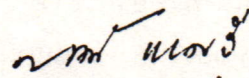
อ้างถึง หนังสือที่ นร ๐๑๑๑/๖๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๓

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสนำบุคคลและผู้แทนโครงการดีเด่นของชาติ ประจำปี ๒๕๔๑ จำนวน ๗ ราย เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานรางวัลเกียรติคุณบุคคลและโครงการดีเด่นของชาติ กับขอพระราชทานพระบรมราโชวาท เพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๓ วันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โอกาสนี้ ไครขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ กับผู้ติดตามบุคคลและผู้แทนโครงการดีเด่นของชาติ จำนวน ๕๖ คน ร่วมเข้าเฝ้าฯ ด้วย ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์ ซึ่งพระราชทานพระราโชวาทให้เข้าเฝ้าฯ ในวันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๐.๓๐ น. ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงพีระพงศ์ เกษมศรี)

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๒๒๕๓๔๕๗-๖๒ ต่อ ๓๓๐๓

โทรสาร ๒๒๕๓๒๕๙

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในการพระราชทานรางวัลเกียรติคุณแก่บุคคล
และผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

โดย
รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล)
ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ เวลา ๑๐.๓๐ น.

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลเกล้าฯ ถวายพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ พร้อมด้วยผู้เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ ต่างปลื้มปิติโสมนัสและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ได้เฝ้าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาพระราชทานรางวัลเกียรติคุณแก่บุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นระดับชาติ ในวันที่

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลและหน่วยงานที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จำนวน ๕ สาขา คือ การพัฒนาสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย จำแนกผู้รับรางวัลเกียรติคุณออกเป็น ประเภทบุคคล โครงการ และหน่วยงาน ครอบคลุมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดำเนินงานมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๖ สืบเนื่องต่อมาถึงปัจจุบัน โดยกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเฉพาะผลงานของคนไทย มีบุคคลและหน่วยงานที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติประกาศเกียรติคุณไปแล้วทุกสาขารวมทั้งสิ้น ๑๑๕ ราย นับได้ว่าโครงการนี้มีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลและหน่วยงานต่างๆ ได้มุ่งมั่นปฏิบัติงาน ปฏิบัติตน และประกอบประโยชน์แก่สังคม เป็นกำลังสำคัญในการ

พัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ได้รับการยกย่อง
เชิดชูเกียรติที่จะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและมีพลังสร้างสรรค์ความดียิ่งๆ ขึ้นไป เฉพาะพุทธ-
ศักราช ๒๕๔๑ มีผู้รับรางวัลเกียรติคุณ จำนวนทั้งสิ้น ๗ ราย คือ

ประเภทบุคคล

สาขาการพัฒนาสังคม ๒ ราย

สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ ๑ ราย

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย ๒ ราย

สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑ ราย

ประเภทโครงการ

๑ โครงการ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาต
เบิก นายเอนก สิทธิประศาสน์ ประธานคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่น
ของชาติ กราบบังคมทูลเบิกบุคคลและผู้แทนโครงการดีเด่นของชาติ จำนวนดังกล่าว รับ
พระราชทานรางวัลเกียรติคุณ และขอพระราชทานพระราชนุญาต กราบบังคมทูลได้ฝ่าละออง
พระบาท พระราชทานพระราโชวาท เพื่อความสิริสวัสดิ์พัฒนามงคล สืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบบังคมทูลเบิกบุคคลและผู้แทนโครงการดีเด่นของชาติ

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายเอนก สิทธิประศาสน์ ประธานคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ขอพระราชทานกราบบังคมทูล เบิกบุคคลและผู้แทนโครงการดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เรียงลำดับตามสาขา รวม ๗ ราย เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรางวัลเกียรติคุณ ดังต่อไปนี้

๑. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา) ได้แก่ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล อดีตอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยหลายสมัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอื่นอีกหลายแห่ง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญด้านการอุดมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ได้สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่การอุดมศึกษาของประเทศ และมีผลงานมากมายจนได้รับการยกย่องจากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศตลอดมา ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล
๒. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน) ได้แก่ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเลขาธิการมูลนิธิฯ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นผู้ก่อตั้งภาควิชา กิจกรรมบำบัด และโรงเรียนกิจกรรมบำบัด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย ได้ประดิษฐ์ขาเทียมจากขยะพลาสติกในประเทศ บริจาคให้เปล่าแก่ผู้พิการจำนวนมาก โดยเฉพาะประดิษฐ์ขาเทียมแบบเกษตรกรรม นับเป็นแบบแรกของโลก นอกจากช่วยผู้พิการในประเทศแล้ว ยังได้รับเชิญไปทำขาเทียมให้ผู้พิการจากสงครามและกัมพูชา จากประเทศเพื่อนบ้าน ผลงานเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ
๓. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ นายสุเมธ ตันติเวชกุล อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นผู้ริเริ่มโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง ในเขตพื้นที่กองทัพภาคทั้ง ๔ ภาค ได้รับผลสำเร็จอย่างดียิ่ง รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ เป็นฉบับแรกที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านต่างๆ เป็นผู้มีส่วนบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ถ่ายทอดโครงการทฤษฎีใหม่ ให้ประชาชนทั้งในและต่างประเทศได้เข้าใจอย่างแท้จริงนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนในชนบทจนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

๔. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย) ได้แก่ นายสุวิทย์ รัศมิภูมิ อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีส่วนบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์มรดกไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโบราณสถาน ริเริ่มร่างกฎบัตรการอนุรักษ์โบราณสถานขึ้นเป็นครั้งแรก มีผลงานการบูรณะโบราณสถานและวัดวาอารามที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี มากมายหลายแห่ง จัดตั้งหลักสูตรการสอนวิชาบูรณะโบราณสถานและค้นหาโบราณสถานขึ้นเป็นครั้งแรก ในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ริเริ่มให้รัฐบาลกำหนดวันที่ ๒ เมษายนของทุกปีเป็น “วันอนุรักษ์มรดกไทย” เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในชาติตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและช่วยกันรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ตามคำขวัญว่า “การรักษามรดกไทย คือการรักษาชาติ” **นายสุวิทย์ รัศมิภูมิ**
๕. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น) ได้แก่ นายอุดม สมพร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๓ ระดับ ๘ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นผู้มีส่วนบทบาทสำคัญในการสืบสานงานวัฒนธรรมไทย ได้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้หลายด้าน ดำเนินโครงการสร้างศูนย์สืบทอดศิลปปะผ้าจกราชบุรี จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้าจากโบราณ จัดตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ๓ แห่ง ที่จังหวัดราชบุรี ร่างหลักสูตรวิชาศิลปะ สาขาหัตถกรรมกลุ่มงานทอผ้าจกราชบุรี ให้แก่กรมอาชีวศึกษา จัดทำสื่อการเรียนการสอนการฝึกหัดทอผ้าจกด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งออกแบบและจัดทอผ้าจกรวมลายผืนใหญ่มอบเป็นสมบัติของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติราชบุรี **นายอุดม สมพร**

๖. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ นายวาทัญญู ณ ถลาง อดีตผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ ผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้องค์การของรัฐหันมาสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธรรมชาติ มนุษย์ และศิลปกรรม ที่ว่ามนุษย์กับธรรมชาติเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่นำไปสู่การวางแผนอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อเนื่องยาวนานกว่า ๒๐ ปี ผลงานเป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการและยังประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ นายวาทัญญู ณ ถลาง
๗. โครงการดีเด่นของชาติ ได้แก่ โครงการธนาคารแว่นตา โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) กรมการแพทย์ ดำเนินการช่วยเหลือจัดหาแว่นตาให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมีปัญหาทางสายตา โดยเน้นเด็ก จัดหน่วยเคลื่อนที่เพื่อวัดสายตาและประกอบแว่นให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวนกว่า ๙๐,๐๐๐ คน ในอนาคต การสร้างรูปแบบและเครือข่ายถาวรของการแก้ไขปัญหายาตาในเด็กนักเรียนจะเป็นหลักประกันให้แก่เด็กทุกคนว่า ถ้าเกิดมีปัญหาทางสายตาจะได้รับแว่นตาจากโครงการนี้อย่างแน่นอน ผู้แทนโครงการ นายแพทย์กฤษฎา ศรีสำราญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

(สำเนา)

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในพิธีพระราชทานรางวัลเกียรติคุณแก่บุคคล

และโครงการดีเด่นของชาติ

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันจันทร์ ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีพระราชทานรางวัลเกียรติคุณแก่บุคคลและโครงการดีเด่นของชาติ ในวันนี้. ขอแสดงความชื่นชมด้วยกับทุกท่านและผู้แทนโครงการที่ได้รับรางวัลและการยกย่อง อันควรแก่การภาคภูมิใจ.

เป็นที่ทราบตระหนักกันดีว่า ความเจริญมั่นคงของประเทศจะเกิดขึ้นได้ ก็เพราะบุคคลในชาติประพฤติตนดี ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ. จึงเป็นที่น่ายินดี ที่ได้ทราบจากรายงานว่า นับแต่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้ทำหน้าที่สอดส่องและคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ จนถึงบัดนี้นั้น มีบุคคล หน่วยงาน และโครงการต่างๆ ได้รับการประกาศเกียรติคุณและได้รับรางวัลไปแล้วเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าในบ้านเมืองของเรายังมีผู้นิยมในความดี และประพฤติปฏิบัติชอบอยู่มาก. ข้าพเจ้าขอแสดงความนิยมชื่นชมด้วยอย่างจริงใจในกรณียกิจของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกท่าน ทุกหน่วยงาน และทุกโครงการที่ได้รับการยกย่อง จะเป็นแบบอย่างอันประเสริฐ ที่น้อมนำให้คนไทยมีศรัทธายึดมั่นในการประพฤติปฏิบัติชอบ เพื่อประโยชน์สุขและความเจริญมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ.

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขออวยพรให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกายใจและสติปัญญา สามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองได้ ตามที่ตั้งใจปรารถนาทุกประการ.

คำกล่าวรายงาน

ของ

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รองประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เนื่องในงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑๐

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ในนามของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ พร้อมทั้งบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ซึ่งพร้อมกันอยู่ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑๐ ในวันนี้

ดิฉันขออนุญาตกราบเรียนรายงานถึงความเป็นมาของการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ เพื่อโปรดทราบโดยสังเขปดังต่อไปนี้

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติขึ้น โดยให้มีหน้าที่พิจารณาสรรหาผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคคลและหน่วยงานซึ่งมีผลงาน

ดีเด่น อีกทั้งเพื่อให้ผลงานซึ่งเป็นแบบอย่างอันดีเหล่านั้นเป็นที่ปรากฏต่อสังคมในวงกว้าง โดยมุ่งหวังให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนได้ยึดถือปฏิบัติตามต่อไป

ในการพิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นนี้ คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ว่า จะต้องเป็นผลงานของคนไทยที่ได้กระทำมาแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่งจนเห็นผลเป็นที่แน่ชัด และเป็นที่ภาคภูมิใจร่วมกันในระดับชาติ ตลอดจนผลงานของบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับรางวัลนั้นจะต้องเป็นผลงานที่มีคุณค่าและสมควรได้รับการยกย่องในระดับชาติ อันจะเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและหน่วยงานอื่นๆ สามารถยึดถือและปฏิบัติตาม

นับแต่ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ครั้งแรกในเดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๖ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คณะอนุกรรมการฯ ได้ทำการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติสาขาต่างๆ ไปแล้ว ๑๑๕ ราย และในพุทธศักราช ๒๕๔๑ อีก ๗ ราย รวมทั้งสิ้น ๑๒๒ ราย

สำหรับบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ ทั้ง ๗ รายนี้ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อรับพระราชทานเกียรติบัตรจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

เพื่อเป็นเกียรติและสร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนแสดงความยินดีกับบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงจัดให้มีงานมอบโล่ประกาศเกียรติคุณขึ้น ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ในวันที่

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ดิฉันขออนุญาตให้นายเอนก สิทธิประศาสน์ ประธานคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ อ่านรายชื่อบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เพื่อรับมอบโล่จาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และขอกราบเรียนเชิญท่านนายกรัฐมนตรี โปรดกล่าวแสดงความยินดี เพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติต่อไป

คำกล่าว
นายชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

ในพิธีประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑๐
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

วันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ณ ดิกล้านติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

บุคคลดีเด่นของชาติ และผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ

และผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมมีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาเป็นประธาน พร้อมทั้งมอบโล่เกียรติคุณให้แก่บุคคลและหน่วยงานดีเด่น ในงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑๐ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ ในวันนี้

เราต้องยอมรับว่า ทุกยุคทุกสมัย เรามีความต้องการบุคคลและองค์กรที่ตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนเป็นจำนวนมาก แต่การจะหาคนที่ทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองอย่างจริงจังนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะทุกคนต่างก็มีภารกิจส่วนตัว มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนบุคคล และมีผู้ให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อส่วนรวมไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้น คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงมีความริเริ่มที่จะสรรหาบุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น ยกย่องและส่งเสริมให้กำลังใจ เพื่อให้เป็นแบบอย่างอันดีงามแก่บุคคลทั่วไป

จนพัฒนามาเป็นการประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติในที่สุด

การพิจารณาสรรหาบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ที่คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติได้ดำเนินการคัดเลือกจากบุคคลและหน่วยงานทั่วประเทศนี้ ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้ที่มีความตั้งใจทำงานด้วยความรู้ ความสามารถ เสียสละกำลังกาย กำลังความคิด และประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม จนมีผลงานเป็นที่ปรากฏและยอมรับในระดับประเทศอย่างกว้างขวาง ว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมและบ้านเมืองโดยรวม การพิจารณาได้ดำเนินการโดยยึดถือระเบียบและกฎเกณฑ์ที่วางไว้อย่างเคร่งครัด และผ่านกระบวนการตลอดจนขั้นตอนที่ละเอียดรอบคอบ จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่ได้รับการเลือกสรรมานั้น ได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองมาเป็นอย่างดี จึงนับเป็นเกียรติประวัติทั้งแก่ผู้ได้รับการคัดเลือก รวมทั้งหน่วยงานที่ได้รับการคัดเลือก นอกจากนี้ ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าการทำความดีย่อมก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งความดีเหล่านี้จะอยู่ในใจของผู้คนทั้งหลายตลอดไป

ผมขอแสดงความยินดี และขอชื่นชมกับทุกท่านที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑๐ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ ในวันนี้ และขอขอบคุณคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติและคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ที่ได้ดำเนินการเลือกสรรบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ เป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์สังคมไทยและเป็นผลดีต่อการพัฒนาบ้านเมืองอีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะการนำบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อรับพระราชทานเกียรติบัตรและพระบรมราชโองการ นับเป็นสิริมงคลสูงสุดทั้งแก่โครงการและผู้ที่ได้รับรางวัลนี้ทุกคน

ในโอกาสนี้ ผมขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล อีกทั้งพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โปรดดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่สิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติและสร้างสรรค์สังคมไทยให้เจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองตลอดไป

สวัสดิ์

รายนามบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

จำนวน ๗ ราย

๑. ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)
๒. รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน)
๓. นายสุเมธ ตันติเวชกุล
สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ
๔. นายสุวิทย์ รัศมิญาติ
สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย)
๕. นายอุดม สมพร
สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น)
๖. นายวาทัญญู ณ ถลาง
สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. โครงการธนาคารแว่นตา โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)
โครงการดีเด่นของชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑	๑
ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)	๑๑
รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน)	๒๗
นายสุเมธ ตันติเวชกุล บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ	๓๕
นายสุวิทย์ รัศมิญาติ บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย)	๕๑
นายอุดม สมพร บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น)	๖๑
นายวาทัญญู ณ ถลาง บุคคลดีเด่นของชาติ สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗๓
โครงการธนาคารแว่นตา โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) โครงการดีเด่นของชาติ	๘๗
รายชื่อบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๒๗-๒๕๔๐	๑๐๓

คำประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา) จบการศึกษา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทางการบริหาร มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา อดีตอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยหลายสมัย เป็นนักบริหารที่มีความโดดเด่นในด้านการบริหารงาน บริหารบุคคล ให้ประสานสัมพันธ์กันได้ดี เป็นอย่างดี จนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ มีปฏิภาณฉะฉานในการแก้ปัญหาที่อยู่ในขั้นวิกฤตได้อย่างยอดเยี่ยม นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญด้านการอุดมศึกษาอย่างสูงยิ่ง ปัจจุบันเป็นนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอื่นอีกหลายแห่ง เป็นกรรมการกิจการวุฒิสภา ประธานกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมของวุฒิสมาชิก ประธาน อภพ. พัฒนาข้าราชการ ประธาน อภพ. วิสามัญเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการวิจัยเรื่องการปรับปรุงภาคราชการเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ และตำแหน่งที่สำคัญอื่นๆ อีกกว่า ๓๐ ตำแหน่ง ได้สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่การอุดมศึกษาของประเทศอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ เมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย มีผลงานมากมาย เช่น สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่างๆ บริหารงานอย่างเป็นอิสระโดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับและกำหนดนโยบายการศึกษาอย่างกว้างๆ แก้ปัญหานิสิตนักศึกษาหลังกรณี ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ให้กลับเข้าศึกษาต่อโดยเรียบร้อย ทั้งยังได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน ขวัญและกำลังใจของคณาจารย์ งบประมาณ ตลอดจนการบริหารงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการยกย่องนับถือภูมิความรู้ ตลอดจนแนวความคิดจากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศ

รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน) จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ออร์โทปิดิกส์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเลขาธิการมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้ก่อตั้งโครงการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่โรงพยาบาลมหาราช ส่วนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ก่อตั้งภาควิชากิจกรรมบำบัดและโรงเรียนกิจกรรมบำบัด คณะแพทยศาสตร์ เป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย ก่อตั้งภาควิชากายภาพบำบัดและโรงเรียนกายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ และก่อตั้งหน่วยเครื่องช่วยคนพิการ นอกจากนี้ ยังได้ค้นคว้าวิจัยประดิษฐ์ขาเทียมจากขยะพลาสติกในประเทศ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ บริจาคให้เปล่าแก่ผู้พิการจำนวนมากได้ โดยเฉพาะการประดิษฐ์ขาเทียมแบบเกษตรกรรม นับเป็นแบบแรกของโลกและมีที่ประเทศไทยแห่งเดียว ทั้งยังจัดหน่วยงานบริการทำขาเทียมเคลื่อนที่บริการผู้พิการยากจนในถิ่นทุรกันดาร ทำให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากจะช่วยเหลือผู้พิการในประเทศแล้ว ยังได้รับเชิญไปทำขาเทียมให้ผู้พิการจากสงครามและกัมพูชาในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาวและกัมพูชา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ผลงานของท่านได้รับความสนใจจากประเทศต่างๆ โดยได้รับการเผยแพร่ไปทั่วโลก

นายสุเมธ ดันติเวชกุล

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิตทางรัฐศาสตรมหาวิทยาลั่มมงเปลิเอ ประเทศฝรั่งเศส อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ กปร. ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แล้วจึงกลับมาดำรงตำแหน่งเลขาธิการ กปร. จนกระทั่งลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ แต่ยังคงดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขาธิการ

มูลนิธิชัยพัฒนา ตั้งแต่มีพระมหากษัตริย์คุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ก่อตั้งมูลนิธิฯ จนถึงปัจจุบัน

ผลงานด้านความมั่นคง ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในเขตพื้นที่กองทัพภาคทั้ง ๔ ภาค โดยร่วมปฏิบัติงานกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้รับผลสำเร็จอย่างยิ่ง โครงการนี้ยังคงดำเนินการอยู่โดยต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้

ผลงานด้านการพัฒนาชนบท ได้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ นั้น เป็นฉบับแรกที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาต่างๆ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ถ่ายทอดโครงการทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ประชาชนทั้งในและนอกประเทศได้เข้าใจอย่างแท้จริง นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนในชนบทจนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

นายสุวิทย์ รัศมิภูมิ

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย) จบการศึกษาวិชาการธรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยโรม ประเทศอิตาลี อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์มรดกไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านโบราณวัตถุสถาน เป็นผู้ริเริ่มร่างกฎบัตรการอนุรักษ์โบราณสถานขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เรียกว่า Bangkok Charter เพื่อเป็นหลักการในการบูรณะให้เป็นไปตามหลักสากล ขณะที่รับราชการอยู่ที่กรมศิลปากร มีผลงานการบูรณะโบราณสถานและวัดวาอารามที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และมีความงดงามทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมมากมายหลายแห่ง เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง พระปฐมเจดีย์ พระธาตุพนม พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามฯ เจดีย์ภูเขาทอง ฯลฯ สนับสนุนให้อนุรักษ์อาคารศาลากลางจังหวัดเก่าจัดเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติขึ้น เพื่อรวบรวมโบราณวัตถุของจังหวัดนั้นและจัดคืนโบราณวัตถุจากส่วนกลางกลับแหล่งเดิม จัดตั้งหอจดหมายเหตุแห่งชาติขึ้นในภูมิภาคเป็นครั้งแรก เพื่อเก็บรวบรวมเอกสารสำคัญของชาติเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จัดตั้งหลักสูตรสอนวิชาการบูรณะโบราณสถานและค้นหาโบราณสถานขึ้นเป็นครั้งแรกในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดโครงการถวายความรู้แด่พระสงฆ์ทั่วประเทศไทย เพื่อช่วยในการดูแลรักษาโบราณวัตถุที่สำคัญของวัด เป็นผู้ริเริ่มเสนอให้รัฐบาลประกาศตั้ง

“วันอนุรักษ์มรดกไทย” ซึ่งตรงกับวันที่ ๒ เมษายน ทั้งนี้ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในชาติตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและช่วยกันรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ตามคำขวัญว่า “การรักษาามรดกไทย คือการรักษาชาติ”

นายอุดม สมพร

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๓ ระดับ ๘ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้สืบสานงานวัฒนธรรมไทย ได้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้หลายด้าน เช่น ดำเนินโครงการสร้างศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี ที่วัดแคทราย ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ใช้เป็นสถานที่ฝึกหัดทอผ้าจาก และศูนย์วิชาการเกี่ยวกับผ้าจก มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ไทย-ยวน จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้าจกโบราณเพื่อเป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าทางด้านศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับผ้า ริเริ่มโครงการและรับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ๓ แห่ง ที่จังหวัดราชบุรี ให้เป็นสถานที่ฝึกหัดทอผ้าจากและจำหน่ายศิลปหัตถกรรมเกี่ยวกับผ้าจก จัดกิจกรรมฟื้นฟูศิลปปะผ้าจกไทย-ยวน ราชบุรี ให้เป็นที่แพร่หลาย เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับศิลปะท้องถิ่น เป็นผู้ร่างหลักสูตรวิชาศิลปะ สาขาศิลป-หัตถกรรมกลุ่มงานทอผ้าจก ให้แก่กรมอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันให้แก่วิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี คิดค้นและจัดทำสื่อการเรียนการสอน การฝึกหัดทอผ้าจกด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มสนใจวิชาชีพทอจกเพื่อการอนุรักษ์ศิลปะผ้าจกและพัฒนาอาชีพเสริม จัดสร้างกี่ฟูกกระสวยด้วยมือที่ใหญ่ที่สุด พร้อมทั้งออกแบบและจัดทอผ้าจกรวมลายใหญ่มอบให้เป็นสมบัติของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติราชบุรี

นายวชิรณัฐ ณ กลาง

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จบการศึกษามหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ และสาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา อดีตผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติและผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้องค์กรของรัฐหันมาสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธรรมชาติ มนุษย์ และศิลปกรรม ด้วยปรัชญาที่ว่ามนุษย์กับธรรมชาติเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมของมนุษย์ล้วนเกิดจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศ ที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องยาวนานกว่า ๒๐ ปี ผลงานที่นับว่าโดดเด่นและเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ แผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแหล่ง แผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่า มีบทบาทเกี่ยวข้องกับนโยบายและพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวในเมือง นอกจากนี้ ยังเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการประสานงานสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ โดยสร้างเครือข่ายหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นทุกจังหวัดทั่วประเทศขึ้น และเป็นผู้มีบทบาทในการพิจารณาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งกำกับและแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ จนเป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการและยังประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์

โครงการธนาคารแว่นตา โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

โครงการดีเด่นของชาติ

โครงการดีเด่นของชาติ ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือจัดหาแว่นตาให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมีปัญหาทางสายตาโดยเน้นเด็ก เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยการร่วมมือระหว่างโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) กรมการแพทย์ กรมประชาสัมพันธ์ และ International Support Group เริ่มแรกได้รับแว่นตาบริจาคจากต่างประเทศ นำมาปรับปรุงสภาพและจัดระบบการจัดเก็บโดยใช้คอมพิวเตอร์ ก่อมอบให้ผู้มีปัญหาทางสายตาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและชนบท โดยเน้นเด็กนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เนื่องจากปัญหาทางสายตาอาจส่งผลต่อการศึกษาและการพัฒนาของระบบประสาทการมองเห็นได้

ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้รับพระราชทานเงินจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาจัดตั้งกองทุนสำหรับแก้ไขปัญหасายตาเด็กนักเรียน และต่อมามีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบกองทุนเพิ่มขึ้น สามารถใช้เป็นทุนในการออกหน่วยเคลื่อนที่ในชนบท เพื่อตรวจวัดสายตาและให้แว่นตาแก่ประชาชนในระยะเริ่มแรก

ใน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับงบประมาณจำนวน ๓๔ ล้านบาท ในโครงการคัดกรองและแก้ไขปัญหасายตาเด็กนักเรียน ได้มีการดำเนินการอบรมครูใน ๓๐ จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อคัดกรองเด็กที่มีปัญหาทางสายตา และจัดหน่วยเคลื่อนที่เพื่อวัดสายตาและประกอบแว่นให้แกเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน ๘๐,๐๐๐ คน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ในอนาคต การสร้างรูปแบบและเครือข่ายถาวรของการแก้ไขปัญหасายตาในเด็กนักเรียนจะเป็นหลักประกันให้แกเด็กทุกคนว่า ถ้าเกิดมามีปัญหาทางสายตา จะได้รับแว่นตาจากโครงการนี้ อย่างแน่นอน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ ในการพระราชทานรางวัลเกียรติคุณ แก่บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

นายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) เป็นประธานเลี้ยงรับรองแสดงความยินดีแก่บุคคลและตัวแทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ พร้อมมอบโล่เกียรติคุณ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ณ ตึกสันติไมตรี (หลังนอก) ทำเนียบรัฐบาล

รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ เป็นประธานแถลงข่าว การคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ ณ ตึกสันติไมตรี (หลังนอก) ทำเนียบรัฐบาล

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

ลงนามและเจรจาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี ๒๕๒๕

ปฏิบัติการกิจด้านต่างๆ

บรรยายในการประชุมนานาชาติ

ตรวจเยี่ยมหมู่บ้านสาธิตการพัฒนาชนบทขนาดเล็กแบบผสมผสาน
ณ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดร้อยเอ็ด
เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

ประวัติ

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เกิดเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ที่อำเภอแปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา บิดาชื่อ นายยี่ สุวรรณกุล มารดาชื่อ นางแฉ่ง สุวรรณกุล สมรสกับนางพิศมัย สุวรรณกุล

การศึกษา

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทและปริญญาเอกทางการบริหาร จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากสถาบันต่างๆ ดังนี้

- ๒๔ กันยายน ๒๕๒๙ - ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัย อันกุก (ภาษาและกิจการต่างประเทศ) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
- ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๐ - ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ๙ มกราคม ๒๕๓๑ - ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๑๑ เมษายน ๒๕๓๑ - ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยไซกะ ประเทศญี่ปุ่น
- ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๒ - ศาสตราจารย์กิตติคุณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ - ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หน้าที่การงาน

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เริ่มทำงานเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับตำแหน่งที่สำคัญต่างๆ ในอดีตมากมาย ดังนี้

ตำแหน่งที่สำคัญ

- พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๗ - คณบดีคณะรัฐศาสตร์
- พ.ศ. ๒๕๑๗ - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘ - รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุด ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์)

พ.ศ. ๒๕๑๘	- รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุด ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช)
พ.ศ. ๒๕๑๙	- รักษาการตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๓	- รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุด พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๓๑	- อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๖	- รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุดพลเอก เปรม ติณสูลานนท์)
พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๓๑	- สมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๔	- เลขาธิการสภาการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๕	- รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุด นายอานันท์ ปันยารชุน)
พ.ศ. ๒๕๓๕	- รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ชุด นายอานันท์ ปันยารชุน)
พ.ศ. ๒๕๓๖	- นายกสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นายกสภามหาวิทยาลัยสุรนารี นายกสภาสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

กรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ

	- ประธานกรรมการ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
วันเลือกตั้ง ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕	- ประธานคณะกรรมการสวดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (องค์กรกลาง)
วันเลือกตั้ง ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๕	- ประธานคณะกรรมการองค์กรกลางการเลือกตั้ง
วันเลือกตั้ง ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๖	- ประธานคณะกรรมการสวดส่องดูแลการเลือกตั้งซ่อม เขต ๑ กรุงเทพมหานคร
วันเลือกตั้ง ๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๖	- ประธานคณะกรรมการสวดส่องดูแลการเลือกตั้งซ่อม เขต ๒ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๓๑	- ประธานกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมของวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๔๒	- ประธานกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
	- กรรมการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)
	- ประธาน อ.ก.พ. กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

- ประธานคณะกรรมการมูลนิธิโทเรเพื่อการส่งเสริม
วิทยาศาสตร์ประเทศไทย
- กรรมการมูลนิธิเพื่อสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- กรรมการการเงินของ League of Red Cross and
Red Crescent Societies

ตำแหน่งปัจจุบันที่สำคัญ

- สมาชิกวุฒิสภา
- กรรมการกิจการวุฒิสภา
- ประธานกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมของวุฒิสภา
- นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นายกสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นายกสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- นายกสภาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- นายกสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- นายกสภามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- นายกสภามหาวิทยาลัยทักษิณ
- นายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นายกสภามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- อุปนายกสภามหาวิทยาลัยรังสิต
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยมหิดล
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาสถาบันราชภัฏ
- ประธานโครงการหลักสูตรนานาชาติมหาวิทยาลัยรังสิต
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการบริหารการบินไทย จำกัด (มหาชน)
- กรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกา
- กรรมการคณะกรรมการเตรียมการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
- กรรมการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐ-
ธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

- กรรมการคณะกรรมการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภา ในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- กรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.
- ประธานคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- กรรมการคณะกรรมการจัดทำกิจกรรมเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ (ของรัฐสภา)
- รองประธานคณะกรรมการจัดของที่ระลึกถวายเนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ (ของรัฐสภา)
- อนุกรรมการประสานงานโครงการเฉลิมพระเกียรติ (ของรัฐสภา)
- ที่ปรึกษากรรมการอำนวยการสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)
- กรรมการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ประธาน อ.ก.พ. พัฒนาข้าราชการ
- ประธาน อ.ก.พ. พิจารณาการให้ทุนรัฐบาลสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ประธาน อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
- ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการวิจัยเรื่อง การปรับภาคราชการเข้าสู่โลกาภิวัตน์
- ประธานกรรมการโครงการคนไทยตัวอย่าง มูลนิธิธารน้ำใจ
- ประธานคณะกรรมการมูลนิธิ ดร. วิเศษฐ์ ประจวบเหมาะ
- รองประธานมูลนิธิราชสุดา
- รองประธานมูลนิธิจุฬาราชวิทยาลัย-พันธุ์ทิพย์
- กรรมการที่ปรึกษากิตติมศักดิ์วงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ
- กรรมการมูลนิธิ ศาสตราจารย์เกษม อุทยานิน
- กรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานดีเด่น

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด มีความมานะพยายามและใฝ่หาความรู้ บุคลิกภาพดีเด่นมีหลายประการ เช่น มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาหรือตอบโต้ได้ฉับพลันและแนบคาย มีภาวะของการเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล้าเผชิญปัญหาและกล้าตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว และอดทนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทำให้ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล สามารถใช้ความรู้ บุคลิกภาพส่วนตัว และประสบการณ์

ด้านบริหารที่สั่งสมยาวนานกว่า ๔๕ ปี ให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติและสถาบัน
อุดมศึกษาของชาติ ในการวางแผนนโยบายและบริหารการศึกษา ตลอดจนมีส่วนในการตัดสินใจ
ปัญหาสำคัญระดับชาติระหว่างที่เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยและรองนายกรัฐมนตรี
จนเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีปัญญารอบรู้ด้านบริหารการศึกษาและฉับไวในการ
แก้ไขปัญหาที่อยู่ในขั้นวิกฤติได้ยอดเยี่ยม ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน ดังจะเห็นได้จากได้
รับเชิญให้เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนหลายแห่ง ซึ่งตำแหน่งนี้มีใช้
ตำแหน่งเกียรติยศ แต่เป็นตำแหน่งที่ต้องรู้และเข้าใจนโยบายการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งยัง
ต้องร่วมชี้แนะหรือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในการปฏิบัติหน้าที่ระดับบริหารด้วย
รวมทั้งดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายยุคหลายสมัยจนถึงปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
ด้านการศึกษา กล่าวได้ว่า ในวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาในช่วงระยะเวลา ๓๐-๔๐ ปีที่ผ่านมา
ไปจนถึงปัจจุบัน ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นนักปราชญ์ที่รอบรู้การบริหารด้านอุดม
ศึกษาที่ดีที่สุดคนหนึ่งในประเทศไทย และได้รับการยกย่องนับถือภูมิความรู้ตลอดจนแนวคิด
จากนักวิชาการและผู้บริหารมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวาง ทั้งในและต่างประเทศ ดังตัวอย่าง
ที่จะเสนอผลงานเป็นสังเขป ดังนี้

๑. แนวคิดมหาวิทยาลัยในอุดมคติ แนวคิดนี้ปรารถนาแยกมหาวิทยาลัยของรัฐ
ออกจากระบบราชการให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหาร ไม่ยึด
ติดอยู่กับกฎระเบียบข้อบังคับที่ทางราชการเป็นผู้กำหนดและบังคับเหมือนกับหน่วยราชการอื่นๆ
ทั้งนี้ รัฐมีหน้าที่จัดสรรเงินงบประมาณแก่มหาวิทยาลัยแต่ละปีเท่านั้น โดยให้มีความคล่องตัว
ในการใช้จ่ายเงินมากกว่าหน่วยราชการอื่น หลักการนี้ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล
เป็นกำลังสำคัญในความคิด โดยทุกโอกาสที่มีการประชุมสัมมนาระหว่างอาจารย์มหาวิทยาลัย
ของรัฐ ก็ได้ขยายความคิดนี้อีกอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งเป็นเวลานานนับสิบปี โดยเห็นว่ามหา
วิทยาลัยต้องเปลี่ยนวิธีการสอนแบบโรงเรียนสามัญเป็นสร้างความคิดให้นิสิตนักศึกษาฝึกฝน
เรียนรู้ด้วยตนเอง และเข้าห้องสมุดค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งจะฝึกให้มีความรับผิดชอบ รู้จักคิด วิจัย
ค้นคว้ากว้างขวาง โดยไม่ต้องรอฟังคำสั่งของอาจารย์เท่านั้น ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยของรัฐใน
อุดมคติยังต้องมีระบบการบริหารที่ดี มีผู้บริหารที่มีความสามารถ มีอาจารย์ที่มีคุณภาพสูง
โดยให้เงินเดือนสูงเท่าหรือดีกว่าเงินเดือนของผู้ทำงานในธุรกิจเอกชน แนวความคิดนี้ได้รับ
การยอมรับจากรัฐบาลผู้บริหารมหาวิทยาลัยและคณาจารย์อย่างล่ำซำ และมีกระแสต่อต้าน
อยู่ตลอดเวลา ซึ่งศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล ไม่ย่อท้อที่จะสนับสนุนความคิดดังกล่าว
โดยชี้ให้เห็นประโยชน์มหาศาลที่ประเทศชาติจะได้รับจากการบริหารงานตามระบบใหม่นี้

ปัจจุบัน ความคิดนี้กำลังจะสัมฤทธิ์ผลเมื่อมหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่งกำลังเตรียม
แปรสภาพเป็นมหาวิทยาลัยอิสระที่ออกจากระบบราชการ ดังที่ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล

ปรารภ

อนึ่ง กรณีตัวอย่างที่ปรากฏให้เห็นแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ ขณะที่ดำรงตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยความริเริ่มของคุณบัญชา ลำท่า ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล ได้มีส่วนจัดตั้ง “สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ขึ้น ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์” โดยร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง ซึ่งสถาบันนี้ไม่อยู่ในระบบราชการ ไม่ได้ใช้เงินงบประมาณของรัฐ จึงมีความเป็นอิสระในการบริหาร สามารถให้ความรู้ระดับสูงแก่นักบริหารระดับนานาชาติ และเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจเอกชนมากมายในปัจจุบัน

๒. การแก้ไขวิกฤตการณ์ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ในประเทศ รัฐบาลได้ตั้งสมัชชาแห่งชาติ มีจำนวนสมาชิก ๓,๐๐๐ คน เพื่อให้ทำหน้าที่เลือกสมาชิกด้วยตนเองจำนวน ๓๐๐ คน เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงมากเป็นลำดับที่ ๓ รองจาก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และศาสตราจารย์ปวย อึ้งภากรณ์ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองในฐานะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือวุฒิสมาชิกเป็นระยะๆ ตลอดจนปัจจุบัน และได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการ หรือกรรมาธิการตลอดมา นอกจากนั้น ยังได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย สมัยที่นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

ภารกิจที่สำคัญยิ่งในขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย หลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ที่สมควรกล่าว ณ ที่นี้ คือ การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์จากการชุมนุมเรียกร้องกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินของชาวไร่ชาวนาโดยมีนิสิตนักศึกษาเป็นแกนนำ การชุมนุมของพวกครูที่เรียกร้องความปลอดภัยที่ถูกผู้ก่อการร้ายคุกคามที่จังหวัดทางภาคใต้ และการเคลื่อนไหวของนิสิตนักศึกษาในการออกไปพัฒนาชนบท ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล จึงต้องเข้าแก้ปัญหาเหล่านี้แทนนายกรัฐมนตรีในฐานะรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย และด้วยความอดทน ยอมรับฟังความคิดเห็น กล้าเผชิญปัญหา มีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้ทำให้อุปสรรคและปัญหาต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในจังหวัดภาคใต้ที่ประท้วงรัฐบาลยุติการประท้วง เมื่อรัฐบาลช่วยแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนได้สำเร็จ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิต ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นรองประธานคณะกรรมการกลางช่วย

เหลือชาวไร่ชาวนา และเป็นประธานในพิธีมอบที่ดินให้แก่ชาวไร่ชาวนาที่นิคมสร้างตนเองบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ อีกด้วย ส่วนนิสิตนักศึกษาซึ่งต่อมาต้องหนีเข้าป่า และส่วนหนึ่งร่วมงานกับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ เมื่อพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล ได้รับเชิญให้เข้าร่วมรัฐบาล ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง จึงได้รับมอบงานที่สำคัญ ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการจูงใจให้นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่หนีเข้าป่า กลับคืนสู่เมือง เพื่อช่วยพัฒนาชาติต่อไป ซึ่งงานสำคัญนี้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

๓. ความสามารถด้านการต่างประเทศ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ทักษะการติดต่อสื่อสาร จึงสามารถมองเห็นสถานการณ์ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคต ประกอบกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ทำให้มีความสนใจอย่างยิ่งกับการเฝ้าหาความรู้ทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ทั้งในด้านส่งบุคลากรของมหาวิทยาลัยไปศึกษาเล่าเรียน ด้านความร่วมมือช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศและการวิจัยค้นคว้า

เมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายการปกครองประเทศใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศคลี่คลายในทางที่ดีขึ้น โอกาสแรกที่ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เห็น คือ ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านวิชาการ จึงรวมนักวิชาการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทุกมหาวิทยาลัย จำนวน ๑๔ คน เดินทางไปศึกษาดูงานและพบปะกับคณาจารย์ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ปักกิ่งและเซี่ยงไฮ้ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง นักวิชาการคณะนี้เดินทางระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๙ ภายหลังคณะของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งขณะนั้นเป็นนายกรัฐมนตรี เดินทางไม่นานนัก การเดินทางสู่สาธารณรัฐประชาชนจีนของคณะนักวิชาการชุดนี้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สภาพการณ์ของประเทศและระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ช่วยกระชับสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างนักการศึกษาของสองประเทศ ซึ่งเป็นผลให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยต่างๆ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีสัญญาแลกเปลี่ยนทางวิชาการเฉพาะกับมหาวิทยาลัยที่สาธารณรัฐประชาชนจีนถึง ๒๑ แห่ง ในด้านวิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การวิจัย และการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ ผลจากการริเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศนี้เอง ในปีการศึกษา ๒๕๔๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีข้อตกลงด้านการศึกษากับมหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรการศึกษาต่างๆ ๒๔๗ แห่ง รวม ๒๙ ประเทศ และกำลังเตรียมการทำข้อตกลงอีก ๑๙ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้กำหนดแนวนโยบายและจัดความเป็นนานาชาติขึ้นอย่างเป็นระบบ เช่น จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา จัดหลัก

สูตรการสอนภาษาต่างประเทศ การร่วมมือทางวิชาการและการวิจัย การประชุมและสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ เป็นต้น

ในฐานะผู้บริหารชั้นสูงของมหาวิทยาลัยและในฐานะรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล ให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาต่างประเทศสูงมาก เมื่อมีโอกาสได้เดินทางไปต่างประเทศเพื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษา ดูงาน ได้พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีอยู่เสมอ ยิ่งกว่านั้น ยังสนับสนุนอย่างจริงจังให้มีการร่วมมือทางวิชาการระหว่างกันอีกด้วย จึงได้รับความเชื่อถือและยกย่องจากต่างประเทศมาก

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เพียบพร้อมสมบุรณ์ด้วยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ อำนาจ บารมี ความขยันหมั่นเพียร ตลอดจนคุณสมบัติส่วนตัวอื่นๆ ยากที่บุคคลอื่นจะมีคุณลักษณะเสมอเหมือน จึงใคร่ขอยกตัวอย่างทรงสนะของผู้บริหารและนักวิชาการของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ประกาศเกียรติคุณพอเป็นสังเขป ดังนี้

จากคำประกาศเกียรติคุณ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เมื่อครั้งได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ มีความตอนหนึ่งที่ยกย่องเกี่ยวกับงานวิชาการดังนี้

“...ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรม เป็นที่ยกย่องอย่างสูงในวงวิชาการ เป็นนักวิชาการด้านบริหารงานบุคคลสมัยใหม่รุ่นแรก ริเริ่มให้มีการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้วางรากฐานบริหารงานบุคคลไว้ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มบุกเบิกวิทยาการสมัยใหม่ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งตำรา ผลงานวิจัย และแนวทางการคิดเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการแขนงนี้ทั้งในและต่างประเทศ...”

ส่วนงานด้านบริหารและด้านการเมือง ได้ยกย่องมีความตอนหนึ่งว่า

“...ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล สามารถรับผิดชอบการบริหารงานมหาวิทยาลัยและบริหารงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่อุดมศึกษาของประเทศอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์อันเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ได้ใช้ความเด็ดเดี่ยวและความสามารถเสริมบรรยากาศทางวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น ทำให้มหาวิทยาลัยกลับคืนสู่สภาพสถาบันการศึกษาที่ทรงคุณค่าและเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน เสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศความเข้าใจอันดีระหว่างอาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย รวมทั้งบรรยากาศของความเป็นอิสระทางวิชาการในมหาวิทยาลัย ซึ่งจำเป็นต้องรักษาไว้เพื่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย

ความสามารถทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของท่านเป็นที่ประจักษ์ จากการดำรงตำแหน่งสูงสุดในมหาวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัย และตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ก็ได้รับการยกย่องว่าทรงคุณธรรมและวางตัวเป็นกลางตลอดมาในวิถีทางการเมือง ในฐานะประธานคณะกรรมการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือองค์กรกลาง ก็ได้ใช้หลักรัฐประศาสนศาสตร์ในการบริหารงานองค์กรกลางและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นกลาง ...”

คำประกาศเกียรติคุณ ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เมื่อครั้งได้รับพระราชทานปริญญาบัตรการศึกษาดุซงญอบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการอุดมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ มีความตอนหนึ่งว่า “...ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการอุดมศึกษาอย่างสูงยิ่ง มีความสามารถเป็นที่ประจักษ์ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและนอกประเทศ ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านอุดมศึกษานานัปการ ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งหน้าที่ภารกิจและผลงานอันเกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาเป็นอันมาก...เมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย มีผลงานหลายประการ เช่น การสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้บริหารงานอย่างคล่องตัว และเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อิทธิพลของอำนาจภายนอก รัฐบาลเป็นผู้กำกับและกำหนดนโยบายการศึกษาอย่างกว้างๆ เท่านั้น ได้แก่ปัญหานิสิตนักศึกษาหลังกรณี ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้กลับเข้าศึกษาต่อโดยเรียบร้อย ทั้งยังได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวของมหาวิทยาลัยต่างจังหวัด ได้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน ปัญหาขวัญและกำลังใจของคณาจารย์ ปัญหางบประมาณ ตลอดจนปัญหาการบริหารงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี...”

รางวัลที่ได้รับ

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ (๑๔ ก.ค. ๒๕๒๖)	เหรียญเกียรติคุณ Ehrnzeichen der Universitat Innsbruck	มหาวิทยาลัยอินสbruk ประเทศออสเตรีย
๑๙ มกราคม ๒๕๒๗	นิสิตเก่าดีเด่นสาขานักวิชาการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๗	สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๙ ธันวาคม ๒๕๓๘	โล่เกียรติยศในฐานะผู้ทำ คุณประโยชน์ให้กับวงการ รัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งใน ด้านวิชาการและการบริหาร นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับ การยกย่องครั้งนี้	องค์การรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งเอเชียตะวันออก (EROPA)

๑๗ ตุลาคม ๒๕๓๕	นิสิตเก่าดีเด่น สาขาข้าราชการการเมือง ประจำปี ๒๕๓๔/๒๕๓๕	สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สิงหาคม ๒๕๔๑	นิสิตเก่ารัฐศาสตร์ดีเด่น ในรอบ ๕๐ ปี	สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

- มหาวชิรมงกุฏ
- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- ทูติยจุลจอมเกล้า
- ทูติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
- ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๙ - เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดพร้อมดวงดารา (The Great Golden Order of Merit with Star) ชั้น DAS GROSSE GOLDENE EHRENZEICHEN MIT DEM STERN จากรัฐบาลออสเตรีย โดยประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐออสเตรียเป็นผู้มอบและประกาศเกียรติคุณมีความตอนหนึ่งว่า “...อิสริยาภรณ์นี้มีใช้แต่จะเป็นเครื่องหมายบอกเราถึงความรู้ซึ่งในความพยายามของท่านที่ได้สนับสนุนส่งเสริมจนมีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการอย่างลึกซึ้งระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐออสเตรียเท่านั้น หากยังเป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงสัมพันธไมตรีอันดียิ่งระหว่างประเทศของเราทั้งสองอันมีรากฐานทางประวัติศาสตร์นั้นอีกด้วย...”
- ๖ มกราคม ๒๕๓๑ - เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น I Grand Gordon of the Order of the Sacred Treasure จากรัฐบาลญี่ปุ่น
- ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ - เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดด้านการศึกษา Commandeur dans L'Ordre des Palmes Academiques จากรัฐบาลฝรั่งเศส

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล นับเป็นผู้เพียบพร้อมสมบูรณ์ด้วยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความขยันหมั่นเพียร ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอุดมศึกษาในระหว่างที่รับราชการและดำรงตำแหน่งทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมจนเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยกย่องอย่างสูงในวงวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ได้สร้างความเจริญก้าวหน้าและความเป็นปึกแผ่นทางการศึกษาเป็นอเนกประการต่อประเทศ

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ศาสตราจารย์เกษม สุวรรณกุล

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาการพัฒนาลังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

พิธีมอบขาเทียมพระราชทาน ณ หมู่บ้านสันติสุข อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒

ผู้พิการในพิธีมอบขาเทียม

การวัดทำเบ้าขาเทียม

ผู้พิการใส่ขาเทียมหาหอยปูปลาในลำธาร

ผู้พิการใส่ขาเทียมปีนเก็บผลไม้

ผู้พิการใส่ขาเทียมช่วยภรรยาเลี้ยงดูบุตร

ในอดีต คนพิการจะถูกสังคมทอดทิ้ง ใครที่มีลูกพิการก็ไม่อยากให้ลูกออกนอกบ้าน คนทั่วไปก็มองคนพิการในแง่ที่น่าสงสาร น่าเวทนา แทนที่จะมองว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพียงแต่เขาโชคไม่ดีและด้อยโอกาส เพราะไม่สามารถทำงานได้เหมือนคนปกติ ต้องตกเป็นภาระของญาติมิตร ที่จริงแล้วคนพวกนี้ยังมีศักยภาพ มีอิสระทางความคิด มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สังคมน่าจะให้โอกาสเขาได้ทำประโยชน์ ให้โอกาสในการทำงานและแสดงความสามารถ เพื่อแสดงศักดิ์ศรีของความเป็นคน ไม่ใช่เพียงแค่เอาเงินไปบริจาคให้พวกเขาเป็นครั้งคราวเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สังคมก็ได้ทอดทิ้งกลุ่มผู้พิการเหล่านี้เสียทีเดียว มีนายแพทย์นักประดิษฐ์ท่านหนึ่งได้พยายามสร้างขึ้นส่วนแขนขาเทียมและอุปกรณ์เสริมด้วยเทคโนโลยีระดับสูงแต่ต้นทุนต่ำ เพื่อบริจาคแก่คนทุพพลภาพจำนวนมาก โดยหวังจะเห็นคนขาดโอกาสเหล่านี้มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม ท่านผู้นี้ คือ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ

ประวัติ

รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ ที่บ้านเช่า ตำบลวัดเกต จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรของนายเกียรติ นางจินดา ชีวะเกตุ บิดามีอาชีพรับราชการ ผู้ซึ่งได้ชื่อว่า ซื่อตรง มัธยัสถ์ และสุจริตต่อวิชาชีพยิ่งนัก ตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการคืออธิบดีกรมอัยการ ในช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น รองศาสตราจารย์เทอดชัย มีพี่น้องทั้ง ๕ คน ต้องทำงานหนัก ช่วยหารายได้เสริมให้ครอบครัว ด้วยการตอนกุหลาบขาย เลี้ยงไก่ เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องการเรียนให้กับบิดามารดา จนกระทั่งจบการศึกษา เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนในละแวกเดียวกันอย่างมาก สมรสกับ นางสาวสายสวาท สุนทรนนท์ มีบุตรธิดาที่สืบทอดความขยันเอาใจใส่ต่อการเรียนและประพฤติดีในสายเลือดเป็นเยี่ยม ธิดาทั้งสองจบทันตแพทย์ บุตรชายคนสุดท้ายต้องจบปริญญาบัณฑิตสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า

การศึกษาและหน้าที่การงาน

ในด้านการศึกษา รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ จบชั้นมัธยม ๖ จากโรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก และชั้นมัธยม ๘ จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในพุทธศักราช ๒๕๐๙ ต่อจากนั้นได้เข้ารับการศึกษาเฉพาะทางในสาขาวิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู จนได้รับวุฒิปริญญาผู้เชี่ยวชาญทางด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟูจากมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น ประเทศสหรัฐอเมริกา

ผลงานดีเด่น

การช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม จะเป็นอุดมการณ์ของรองศาสตราจารย์เทอดชัย ตั้งแต่เริ่มงานเป็นอาจารย์แพทย์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๙ ได้ก่อตั้งหน่วยเครื่องช่วยคนพิการขึ้นในภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด เพื่อผลิตแขนขาเทียมและกายอุปกรณ์เสริม ทำการบำบัดรักษาภายในโรงพยาบาลตลอดมา

เนื่องจากความต้องการใช้ขาเทียมของผู้ทุพพลภาพมีมากจนผลิตไม่ทัน ในพุทธศักราช ๒๕๑๐ รองศาสตราจารย์เทอดชัย จึงตั้งโรงงานผลิตขาเทียมขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ด้วยงบประมาณของภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดัดแปลงทำขาเทียมขึ้นเอง โดยศึกษาจากของต่างประเทศ ใช้วิธีจ้างชาวบ้านช่วยผลิตชิ้นส่วนสามารถผลิตขาเทียมราคาถูกลงได้มาก เช่น ขาเทียมเหนือเข่าของเมืองนอกราคา ๓,๐๐๐ บาท ถึง ๕,๐๐๐ บาท ผลิตเองราคาไม่เกิน ๓๐๐ บาท เป็นต้น

สำหรับจุดเริ่มต้นของการคิดค้นนั้น เพื่อที่จะทำขาเทียมชั่วคราวให้ผู้ป่วยสวมใส่ในระยะสั้น ก่อนที่จะใส่ขาเทียมถาวร เมื่อผู้ป่วยได้รับขาเทียมถาวรไปแล้วก็มักจะขอขาเทียมชั่วคราวที่ทำให้กลับไปใช้ด้วย เพราะว่าสวมใส่สบาย มีน้ำหนักเบา เดินได้คล่อง และมีความทนทานพอสมควร จึงได้คิดประดิษฐ์ให้เป็นขาเทียมถาวร เพื่อจะให้ผู้ป่วยยากจนใช้ เพราะขาเทียมถาวรที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งทำตามเทคโนโลยีของอเมริกันที่คิดขึ้นมาเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๙ มีราคาแพง คือ ราคาตั้งแต่ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท มีน้ำหนักมาก และขั้นตอนการทำที่ยุ่งยาก และจะทำได้เฉพาะในโรงงานที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือครบครันเท่านั้น ส่วนขาเทียมที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่นี้มีน้ำหนักเบา ราคาถูก ต้นทุนประมาณ ๓๐๐ บาท และเทคโนโลยีการทำได้ง่าย สามารถจะทำได้ทุกหนทุกแห่ง ทำได้ครั้งละมากๆ และใช้เวลาอันสั้น

ขาเทียมชั่วคราวเป็นขาเทียมที่ใส่ในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อให้ตอขายุบตัวเต็มที่เพื่อให้พร้อมที่จะใส่ขาเทียมถาวร โดยปกติเมื่อมีการตัดขา ส่วนที่เหลืออยู่ที่เราเรียกว่า ตอขา (stump) นั้น จะบวม ในขณะที่ตอขาบวม เราจะไม่ใส่ขาเทียมให้ เพราะว่าเมื่อใส่แล้วตอขาจะยุบบวมเร็ว ทำให้ขาเทียมหลวมไม่กระชับกับตอขา เมื่อผู้ป่วยเดินก็จะเกิดการเสียดสีระหว่างผิวหนังของตอกากับเท้าขาเทียม ทำให้เป็นแผลและขาเทียมหลุดจากตอขาได้ง่าย จำเป็นต้องเปลี่ยนขาเทียมอันใหม่ให้ บางรายต้องเปลี่ยนขาเทียมอันใหม่ให้ ๓-๔ อัน ทำให้สิ้นเปลืองเงินและเวลามาก เพื่อทำให้ตอขายุบตัวเร็วโดยสิ้นเปลืองน้อย จึงมีการทำขาเทียมชั่วคราวให้ผู้ป่วยใส่ขาเทียมชั่วคราวที่ทำกันอยู่ คือ ทำเท้า (socket) ด้วยเปลือกปูน ราคาประมาณ ๘๐๐ บาท เมื่อตอขายุบบวม เท้าหลวม ก็เปลี่ยนเท้าที่ทำด้วยเปลือกปูนใหม่ ซึ่งทำได้ง่ายและไม่สิ้นเปลืองมาก ประมาณ ๔๐๐ บาทต่อการเปลี่ยนเท้าปูน ๑ ครั้ง กว่าตอขาจะยุบบวมเต็มที่ก็อาจ

เปลี่ยนเข้าป้อน ๓-๔ ครั้ง หลังจากนั้นจึงจะทำขาเทียมถาวรให้ ซึ่งขาเทียมที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันเป็นขาเทียมที่ทำขึ้นตามเทคโนโลยีของอเมริกัน ซึ่งคิดมาเมื่อเกือบ ๔๐ ปีแล้ว และเป็นที่ยอมรับแพร่หลายไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งขายในราคาสูง

สำหรับวัสดุที่ใช้การประดิษฐ์คิดค้นนั้น จากการศึกษาเรื่องพลาสติก พบว่ามีพลาสติกอยู่ ๒ ชนิดที่สามารถละลายได้ในตัวทำละลาย (Solvent) คือ Polyvinyl Chloride ซึ่งนำมาใช้ทำท่อน้ำและฉนวนหุ้มสายไฟพลาสติก อีกชนิดหนึ่ง คือ โพลีเอททีลีน ซึ่งนำมาใช้ทำเครื่องใช้ต่างๆ ในชีวิตประจำวันและภาชนะบรรจุของ จึงได้ทำการทดลองเอาขะพลาสติกทุกชนิดมาทดลองละลายในทินเนอร์ (Methyl Ethyl Ketone) ซึ่งหาได้ในท้องตลาด จากการทดลองจึงทราบว่าภาชนะชนิดใดบ้างทำจากโพลีเอททีลีน หลังจากนั้นจึงมาพิจารณาว่าจะนำขะจากโพลีเอททีลีนตัวใดทำการทดลองต่อไป

ได้ทำการคัดเลือกเอาขะพลาสติกมาทำการทดลอง เพราะเป็นขะที่มีมากกว่าขะชนิดอื่น (ที่ทำจากโพลีเอททีลีน) และหาได้ง่าย

เมื่อขะพลาสติกละลายแล้วก็จะได้พลาสติกเหลว ปล่อยให้ทิ้งไว้ให้ทินเนอร์ระเหยออกไป พลาสติกก็จะค่อยๆ แข็งตัวช้าๆ ซึ่งจะสามารถนำมาตกแต่งให้เป็นรูปต่างๆ หรือเป็นเบ้าได้ง่าย ขะพลาสติกชนิดอื่นๆ นั้น ถ้านำมาหลอมละลายเพื่อใช้ใหม่จะต้องใช้ความร้อนสูง จะต้องสิ้นเปลืองพลังงานและเชื้อเพลิง และจะแข็งตัวเร็วเมื่ออุณหภูมิลดลง พลาสติกเหลวจากขะพลาสติกนี้ เมื่อเทไว้บนพื้นราบก็จะได้แผ่นพลาสติก ซึ่งไม่แข็งแรง เพราะ แฉกหักง่าย จึงได้นำพลาสติกเหลวนี้ไปไลบนผ้าก๊อชซึ่งให้อยู่ในโรงพยาบาลในลักษณะที่ให้ผ้าก๊อชเป็นโครง ให้พลาสติกยึด ปรากฏว่าเมื่อพลาสติกแข็งตัวจะมีความแข็งแรงขึ้น ทนทานต่อแรงฉีกและรับน้ำหนักได้มากขึ้น ไม่เปราะ

จากนั้นจึงได้นำเอาพลาสติกมาทำเบ้าหุ้มป้อน (รูปต่อขาของผู้ป่วยแต่ละคน) ที่ได้แต่งตามหลักสากลแล้ว โดยใช้ผ้าก๊อชทาบบนบนหุ้มป้อนแล้วไล่ด้วยพลาสติกเหลว ทำเช่นนี้ประมาณ ๑๐ ชั้น เมื่อปล่อยให้แห้งแล้ว กระเทาะเอาหุ้มป้อนพลาสติกออก ก็จะได้เบ้าพลาสติกที่สวมได้พอดีบนต่อขาของผู้ป่วยแต่ละคน

นอกจากขะพลาสติกแล้ว ส่วนที่เป็นแกนทำหน้าที่เป็นหน้าแข้งก็ทำจากท่ออะลูมิเนียมที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๑๒๕ นิ้ว และมีความหนา ๐.๐๖๒๕ นิ้ว

ส่วนที่เป็นเท้าก็ทำจากไม้มะยมหอม (เพราะแข็งแรงและมีน้ำหนักเบา) และ Micro-cellular rubber ทำให้ได้เท้าเทียมที่มีน้ำหนักเบาและหยุ่น รับน้ำหนักได้ดีในขณะสัมผัสเท้า กระแทกพื้น ทำให้เดินได้สวยงามและมั่นคง

ในการประดิษฐ์คิดค้นแสวงหาความรู้ความเหมาะสม ต้องสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณเพื่อมิให้เป็นปัญหากับทางราชการ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ ใช้งบประมาณ

ประมาณส่วนตัวเป็นเงินมากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งก็นับว่าได้ผลคุ้มค่ากับเงินและเวลาที่เสียไป ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๔ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ ได้ผลิตชาเทียมจาก ขยะพลาสติก หลังจากทีทดลองหาพลาสติกที่สามารถนำมาหลอมเหลวใหม่โดยไม่ต้องใช้ ความร้อน พบว่าขวดเปลา่ยาคุลท์ซึ่งมีสีขาว ชื่อสินค้าและข้อมูลที่พิมพ์อยู่ข้างขวดสีแดง เมื่อ ละลายในทินเนอร์แล้ว ทำให้ได้พลาสติกเหลวสีชมพูใกล้เคียงสีผิวคน ใช้ทำเบ้าหนา ๓-๔ มิลลิเมตร สวมบนตอขาคนไข้ ต่อจากเบ้าเป็นแกนหน้าแข็ง ทำด้วยท่ออะลูมิเนียม เส้นผ่า ศูนย์กลางประมาณหนึ่งนิ้ว ส่วนเท้าทำด้วยไม้ พื้นใช้ยางนอกเกาของมอเตอร์ไซค์ เพื่อกัน ลื่นเมื่อเดินบนดินโคลน ใช้ใส่ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปีนเขา ลงไปย่ำหนองน้ำหาปูหาปลาได้ ชาเทียมแบบนี้เป็นสิ่งประดิษฐ์รายแรกในโลก ทำให้เกษตรกรที่พิการขาขาดกลับไปมีอาชีพ ได้เหมือนคนปกติ ราคาต้นทุนชาเทียมชนิดนี้ ๓๐๐ บาทเท่านั้น

ถ้าเป็นชาเทียมเพื่อออกงานสังคม แกนหน้าแข็งจะหุ้มด้วยฟองน้ำ แต่งให้เป็นรูปขา ทำให้มีความนุ่มคล้ายเนื้อคน เมื่อหุ้มด้วยถุงน่องที่ใช้แล้ว ๒-๓ ชั้น ก็จะได้ชาเทียมที่เหมือน ขาดจริง น้ำหนักขาประมาณ ๑ กิโลกรัม ซึ่งชาเทียมที่ใช้กันอยู่จะมีน้ำหนักประมาณ ๒ กิโลกรัม ชาเทียมชนิดนี้มีราคาประมาณ ๗๐๐ บาท แต่ใช้การได้ดีเท่ากับชาเทียมทั่วไปที่มี ราคา ๓,๕๐๐ บาท

ความทราบฝ่าละอองพระบาทสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงพระราชทาน ความช่วยเหลือให้จัดตั้งมูลนิธิชาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีขึ้น เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ ให้จัดทำชาเทียมให้ผู้พิการขาที่ยากไร้และด้อยโอกาส โดยไม่คิดมูลค่า และไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ทรงพระกรุณาแต่งตั้งให้ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการมูลนิธิชาเทียม และรับสั่งว่าให้ทำชาเทียมให้ชาวบ้านฟรีถ้าเงินไม่พอ ให้มาบอก

นับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๕ ถึงพุทธศักราช ๒๕๔๒ มูลนิธิฯ ได้ผลิตชาเทียมคุณภาพสูงต้นทุนต่ำ บริจาคให้ผู้พิการขาที่ยากไร้ โดยออกหน่วยทั้งหมด ๕๑ ครั้ง ครั้งละ ๗-๑๔ วัน ใน ๔๒ จังหวัด และประเทศใกล้เคียง ทำชาเทียมให้ผู้พิการทั้งหมด

เหตุแห่งกายพิการเฉพาะที่รองศาสตราจารย์เทอดชัย บ้นทิกไว้ และให้การรักษา ควรแก่การสังวร ได้แก่ อุบัติเหตุจากการจราจรอันเนื่องมาจากขาดสติและประมาท สูงที่สุด ๑,๘๐๗ ราย เหยียบกับระเบิด ๑,๕๘๒ ราย แผลเรื้อรัง ๑,๐๐๐ ราย อุบัติเหตุอื่นๆ และ เครื่องจักร ๔๒๙ ราย พิกการแต่กำเนิด ๒๘๔ ราย เป็นมะเร็งต้องตัดขารักษาวีชีวิตไว้ ๑๙๐ ราย คนไข้ทางภาคใต้ถูกงูกะปะกัดไม่ไปหาหมอ แผลเน่าต้องตัดขา ๑๓๕ ราย จากสถิติจะ พบว่า หลายสาเหตุหลีกเลี่ยงได้ถ้าไม่ประมาท

นอกจากมูลเหตุดังกล่าว ยังพบว่าผู้พิการตัดแขนขา มาจากเหตุไฟฟ้าช็อต บังไฟ แก๊สระเบิด ถูกยิง รถไฟทับ แม้กระทั่งเข้าป่าไปพลอยให้หมักดกก็มี

สิ่งประดิษฐ์ใหม่ คือ เท้าเทียมประหยัดพลังงาน ประดิษฐ์จากโพลียูรีเทน มีสีผิวเหมือนเท้าคน มีนิ้วเท้าครบ มีร่องพิเศษระหว่างนิ้วหัวแม่เท้ากับนิ้วชี้เพื่อคิบบายรองเท้าโดยเฉพาะ เท้าเทียมประหยัดพลังงาน มีระบบแรงส่งช่วยสปริงตัวเวลาก้าวเดิน ช่วยประหยัดพลังงานคนไข้ ทำให้เดินได้นานไม่เหนื่อยมาก ต่างประเทศเรียก ไดนามิกฟุต ราคาประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท ของเราทำด้วยทุนเพียง ๓๐๐ บาท และใช้งานได้หลายปี

รองศาสตราจารย์เทอดชัย ได้ปรับเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ทำเครื่องช่วยคนพิการตลอดเวลา ปัจจุบันใช้สารพลาสติกคุณภาพสูง คือ ไฮเดนซิติโพลีเอททีลีน ทำให้ขาเทียมที่ผลิตมีอายุการใช้งานได้ชั่วชีวิตคนไข้ และมีมาตรฐานทางเทคนิคสูงกว่าของต่างประเทศ ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่ามาก เช่น ข้อเข่าเทียมแบบปลดก๊อץ ต้นทุน ๒,๕๐๐ บาท ราคาของต่างประเทศ ๑๕,๐๐๐ บาท ไม้เท้าโฟร์อาร์ม ครัทช์ (Forearm crutch) ต้นทุน ๑๕๐ บาท ของต่างประเทศราคา ๑,๐๐๐ บาท เท้าเทียมทำด้วยโพลียูรีเทน ต้นทุน ๑๕๐ บาท ของต่างประเทศ ๓,๐๐๐ บาท สามล้อโยกซึ่งออกแบบผลิตอย่างพิถีพิถัน ถูกหลักกายวิภาคศาสตร์และพยาธิสภาพ ราคาเพียง ๒,๕๐๐ บาท ส่วนของต่างประเทศราคาสูงเกินความฝันของผู้พิการในชนบท

สินค้ากายอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการในประเทศมีราคาแพงมาก ประกอบด้วยราคาสินค้าบวกด้วยค่าขนส่ง ค่าโฆษณา ค่าขออนุญาตนำเข้า รวมด้วยอัตราความเสี่ยงสินค้าขายได้ช้าหรือเสียหายระหว่างการขนส่ง บวกด้วยผลกำไรของผู้ประกอบการ ผู้พิการส่วนมากยากจนอยู่แล้วจึงหมดโอกาสครอบครองเป็นเจ้าของ

มูลนิธิขาเทียม ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดหน่วยขาเทียมพระราชทาน อันประกอบด้วยนายแพทย์และช่างกายอุปกรณ์ที่ฝึกมาอย่างดีออกสู่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ปีละ ๗ ครั้ง ครั้งละ ๗-๑๔ วัน เมื่อถึงหมู่บ้าน พนักงานจะติดตั้งระบบไฟฟ้าและน้ำ ผู้พิการในพื้นที่จะพากันมาลงทะเบียน คณะแพทย์จะตรวจและสั่งขาเทียมให้ ช่างกายอุปกรณ์จะวัดขนาดหล่อเท้าปูน เท้าพลาสติกติดแกนหน้าแข้งและเท้าเทียม เพราะแต่ละคนมีจุดกดเจ็บ ปุ่มกระดูก และปุ่มประสาทแตกต่างกัน ตรงไหนเป็นกล้ามเนื้อต้องเอามาใช้และต้องหาจุดรับน้ำหนักด้วย

การจัดแนวของขาเทียม ถ้าไม่เข้ากับแนวธรรมชาติของร่างกาย คนไข้จะรู้สึกเจ็บปวด เสียสุขภาพ รองศาสตราจารย์เทอดชัยจึงประดิษฐ์เครื่องหาแนวของขาเทียมโดยใช้แสงเลเซอร์ขึ้น และเมื่อคนไข้ได้ทดลองสวมขาเทียมที่ผลิตมาอย่างดีแล้ว ต้องทดลองเดิน บางคนเดินแบบไม่ถนัด บางคนเดินตัวปลิว บ้างก็พิมพ์ออกมาว่า “ขาเทียมของคุณหมอได้เร็วกว่าตัด

ทางเก่งอีก” บางคนเดินกลับบ้านโดยลืมขอบคุณคุณหมอก็มีมาก

งานของมูลนิธิขาเทียมพระราชทาน นอกจากจัดทำขาเทียมให้ผู้ป่วยโดยตรงแล้ว ขณะนี้ได้ผลิตชิ้นส่วนขาเทียมส่งให้หน่วยงานและโรงพยาบาลทั่วประเทศตามที่ขอมา โดยส่งให้ฟรีตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ คือ จะทำขาเทียมให้ผู้พิการโดยไม่คิดเงิน เพราะเป็นของพระราชทาน มูลนิธิจะทำทุกวิถีทางที่จะสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้สัมฤทธิ์ผล

ขาเทียมเกษตรที่ทำจากขยะพลาสติกของรองศาสตราจารย์เทอดชัย ได้รับรางวัลธารารมย์ควอลิตี้อะวอร์ด พุทธศักราช ๒๕๓๖ และได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ รางวัลที่สาม จากสมาชิกรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๓๗ รองศาสตราจารย์เทอดชัย ได้รับโล่เกียรตินิยมจากแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้เป็นแพทย์ดีเด่นในชนบท พุทธศักราช ๒๕๓๘ และสมาคมออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย ได้คัดเลือกให้รองศาสตราจารย์ เทอดชัย เป็นสมาชิกดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ ในเขตชนบท เพื่อประโยชน์แก่สาธารณชนและราชการ นอกจากนี้ยังได้รับการคัดเลือกเป็นคนไทยตัวอย่าง ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ จากมูลนิธิธารน้ำใจอีกด้วย

นับแต่เข้ารับราชการเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๙ ในตำแหน่งอาจารย์โท คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รองศาสตราจารย์ เทอดชัย ชีวีเกตุ อุทิศตนต่อราชการและหน่วยงานอย่างแข็งขันมาโดยตลอด พุทธศักราช ๒๕๑๐ ก่อตั้งหน่วยเครื่องช่วยคนพิการ ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๕๑๗ จัดตั้งภาควิชาและโรงเรียนกิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย เพื่อจัดการฝึกการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญ สามารถให้บริการผู้ป่วยกายพิการได้มากขึ้น ในพุทธศักราช ๒๕๑๙-๒๕๒๒ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีบริหารงานวิชาการ และดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชากิจกรรมบำบัด ครั้นพุทธศักราช ๒๕๒๕-๒๕๒๖ ได้จัดตั้งโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง และจัดตั้งโรงเรียนกายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๕๒๙-๒๕๓๓ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสัตวศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด และในพุทธศักราช ๒๕๓๘-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แสดงถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและภาระงานที่เพิ่มพูนขึ้น และอุทิศตนเพื่อราชการอย่างยิ่ง

แม้ว่าคุณหมอเทอดชัยจะได้รับรางวัลเกียรติยศมาแล้วอย่างมากมาย แต่ความภูมิใจของคุณหมอยิ่งกว่ารางวัลใดๆ ที่ได้รับก็คือ การเฝ้าดูคนไข้คนแล้วคนเล่าเดินจากไปพร้อม

กับข้าข้างใหม่ ความสามารถใหม่ การยอมรับระดับใหม่จากสังคมรอบข้างที่จะทำให้ชีวิตของเขาดีขึ้นกว่าเก่า และสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ดียิ่งขึ้น

“คุณหมอขาเทียม” ฉายาที่บุคคลทั่วไปเรียกขาน จึงเป็นเสมือนรางวัลเกียรติยศที่ก่อให้เกิดความปิติซาบซ่านอย่างลึกล้ำในดวงใจของคุณหมอหน้าตาใจดี ผู้เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมท่านนี้

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
จึงเห็นสมควรยกย่องให้

รองศาสตราจารย์เทอดชัย ชีวะเกตุ
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

บุคคลดีเด่นของชาติ
สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

ดูงานในพื้นที่ศูนย์การศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี
หลังการเสวนา “จุดประกายความคิด...สู่แผนฯ๘” ระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ มกราคม ๒๕๒๘

การสัมมนาเรื่อง “แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประชาชนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘” ระหว่างวันที่ ๓-๔ มีนาคม ๒๕๓๘

การสัมมนาเรื่อง “แนวคิดทิศทางและแผนพัฒนาของประชาชนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘” ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมวังธารา ปรีณเชส จังหวัดฉะเชิงเทรา
ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๓ เมษายน ๒๕๓๘

การสัมมนาอนุกรรมการวางแผนพัฒนาชนบท ทฤษฎีการธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๘

บรรยายเรื่อง “คนกับการพัฒนาชนบท” วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

ประเทศที่จะมีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริงนั้น พลเมืองจะต้องมีความสามารถในการผลิตหรือในการสร้างสรรค์ จึงจะสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงยั่งยืนได้ เศรษฐกิจที่มั่นคงมีแก่นนั้น ต้องมีฐานความสามารถ คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการให้บริการ ความสามารถทำงานเป็นทีม ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการอดทนทำงานไม่ทอดทิ้ง รวมทั้งต้องมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพด้วย คุณสมบัติดังกล่าวมีอยู่ในชนกลุ่มใด ประเทศใด ย่อมได้ชื่อว่าประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์

นี่เป็นปฐมเหตุของการเปลี่ยนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศแนวใหม่ โดยการยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและการปฏิรูปกระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศใหม่ โดยให้คนกลุ่มต่างๆ ของสังคมเข้ามามี “ส่วนร่วม” อย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน เป็นกระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ อีกทั้งผลที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศข้างต้นกำลังถูกจับตามอง ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่กำลังสร้างประวัติศาสตร์การพัฒนาแนวใหม่ให้ประเทศต่างๆ ได้เฝ้ามองดูการเปลี่ยนแปลงและศึกษาไว้เป็นบทเรียน เป็นตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาประเทศแนวใหม่นี้ด้วยเช่นกัน

นับเป็นหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์การวางแผนพัฒนาประเทศไทย บทบาทสำคัญของเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คนที่ ๙ ผู้มีส่วนสำคัญและอยู่เบื้องหลังของการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ คือ นายสุเมธ ตันติเวชกุล

ประวัติ

นายสุเมธ ตันติเวชกุล เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ ที่ “บ้านประสานสุข” ตำบลคลองกระแซง ถนนดำเนินเกษม ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี บรรพบุรุษของท่านอพยพมาจากกรุงศรีอยุธยามาตั้งหลักฐานที่เพชรบุรี เมื่อกว่า ๒๐๐ ปีมาแล้ว ท่านเป็นบุตรของนายอารีย์ ตันติเวชกุล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมาหลายสมัย และอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มารดาของท่าน คือ ท่านผู้หญิงประสานสุข สกุลเดิมนทีคามิน หัวหน้าพระเครื่องต้นไทย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต สมรสกับคุณหญิงจินตนา สกุลเดิมแสงโสมทรัพย์ มีบุตรชาย ๒ คน คือ นายณิชาศีล และนายอรวัต ตันติเวชกุล

การศึกษา

ประวัติการศึกษา ในชั้นประถมและมัธยมต้น บิดาให้เรียนอยู่กับบ้านโดยจ้างครูมาสอนที่บ้าน เมื่อถึงสิ้นปีการศึกษาก็ไปสมัครสอบ สมัยนั้นเรียกว่าสอบเทียบความรู้ การ

สอบนั้นสอบที่โรงเรียนโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สอบรวมกับนักเรียนที่เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียน ซึ่งก็สอบไล่ได้ทั้งชั้นประถม ๔ และมัธยม ๓ หลังจากนั้นได้เข้าเรียนต่อที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จบมัธยม ๖ แล้ว ได้ทุนรัฐบาลประเทศฝรั่งเศส ไปศึกษาต่อที่เมืองดาลัต ประเทศเวียดนาม และไปจบอนุปริญญาด้านปรัชญา (Baccalaureat es Philosophie) ที่วิทยาลัย Lycee Yersin เมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว หลังจากนั้น รัฐบาลฝรั่งเศสให้ทุนไปศึกษาต่อ จบปริญญาตรีทางรัฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเกรอ-นอบ จบปริญญาโททางรัฐศาสตร์และกฎหมายระหว่างประเทศ และจบปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยมงเปอลีเอ ประเทศฝรั่งเศส

นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้รับประกาศนียบัตรการวางแผนเศรษฐกิจ จากสถาบันบริหารระหว่างประเทศ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้รับประกาศนียบัตรการพัฒนาเศรษฐกิจ EDI จากธนาคารโลก กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา จบวิทยาลัยการทัพบก รุ่นที่ ๒๓ และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๒๘

หน้าที่การงานและผลงานดีเด่นของชาติ

นายสุเมธ ตันติเวชกุล เริ่มต้นชีวิตราชการ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้รับการบรรจุเป็นวิทยากรโท งานวิจัยกำลังคน กองวางแผนกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นวิทยากรเอก งานวางแผน กองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ ในระหว่างที่นายสุเมธรับผิดชอบงานในหน้าที่หัวหน้ากองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๒๑ นั้น ภูมิภาคบางส่วนของประเทศไทยมีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือ ผกค. ปฏิบัติการอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และงบประมาณจำนวนมากในการปราบปราม กองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจมีภารกิจต้องรับผิดชอบในการวางแผนเพื่อความมั่นคงด้วย แผนพัฒนาเพื่อความมั่นคงของ “สภาพัฒน์ฯ” จึงเสนอผ่านสภาความมั่นคงแห่งชาติต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อขอรับความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขึ้น ๔ คณะ ในเขตพื้นที่ของกองทัพภาคที่ ๑-๔ ภายใต้ชื่อว่า “คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในเขตของกองทัพ” มีแม่ทัพภาคทั้ง ๔ ภาค เป็นประธานกรรมการแต่ละภาค คณะกรรมการประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง มีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ ทั้ง ๔ ภาค ภารกิจของคณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในเขตกองทัพภาค คือ การเสนอโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง เพื่อดำเนินงานในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติการของ ผกค. ควบคู่ไปกับการปราบปรามด้วยอาวุธ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง โดยให้ประชาชน

มีส่วนในการวางแผนพัฒนา และตระหนักในความห่วงใยของรัฐบาลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทห่างไกล คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเป็นผู้เสนอโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตของกองทัพภาค เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอัตราโครงการพัฒนาสมบูรณ์แบบ เป็นการระดมงบประมาณและสรรพกำลังลงสู่พื้นที่เป้าหมาย ร่วมกับการค้ำกันเพื่อความปลอดภัยของผู้ร่วมโครงการและประชาชนในพื้นที่ นายสุเมธ ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการฯ พร้อมด้วยคณะทำงาน ยังเดินทางลงสู่พื้นที่เป้าหมายทุกโครงการที่ทางคณะกรรมการฯ กำหนดเพื่อจัดทำรายละเอียดของโครงการขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลต่อไป แผนงานในโครงการทุกแผนงานต้องเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย และส่งผลต่อความมั่นคงในทุกๆ ด้าน วิธีการปฏิบัติงานดังกล่าวถือได้ว่าเป็นแบบอย่างในการลงไปหาข้อเท็จจริงในพื้นที่เพื่อใช้ในการวางแผนและการดำเนินแผนปฏิบัติจริง โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตของกองทัพภาคที่ได้รับความสำเร็จเกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ โครงการพัฒนาพื้นที่อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่นำไปสู่ผลสำเร็จของโครงการผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ในระยะต่อมามีผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยได้เข้ามาบดตัวต่อทางราชการพร้อมอาวุธเป็นจำนวนมาก

เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายสุเมธได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) รวมภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ๔ อย่าง คือ โครงการพระราชดำริ งานด้านชนบท ความมั่นคง และงานด้านบริหารสำนักงาน

วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรีได้มีประกาศแต่งตั้งให้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล ขึ้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับเป็นเลขาธิการคนที่ ๙ ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีการกิจสำคัญคือขอให้เลขาธิการสภาพัฒนาฯ คนใหม่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ ให้ทันประกาศใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

การดำเนินงานวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ เริ่มต้นขึ้นโดยการผลักดันให้เกิดการรวบรวมความคิด จากกลุ่มนักคิด นักสร้างสรรค์สังคม นักหนังสือพิมพ์ และนักวิชาการจำนวนหนึ่ง ให้มาช่วยกันหาแนวความคิดหรือปรัชญาหลักของการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในรูปแบบของการเสวนา “จุดประกายความคิด...สู่แผนฯ ๘” ณ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๘-๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ผลจากการระดมความคิดของการเสวนา จุดประกายความคิด...สู่แผนฯ ๘ ในครั้งนั้น ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันว่า ความมุ่งหมายหลักของการพัฒนา “ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทรรคนในการวางแผนพัฒนาประเทศเสียใหม่ โดยเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา สำหรับเศรษฐกิจ ควรเป็นเครื่องมือ (Means) ของการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของคนเท่านั้น ไม่ถือว่าเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอีกต่อไป”

การเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา หมายถึง “การให้คนทุกคนในสังคมได้รับการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ มีภูมิปัญญาความคิดที่จะเป็นผู้ชี้แนะกระแสนการพัฒนา มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวมในทุกมิติ เน้นศักดิ์ศรีของความเป็น “คน” มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่มีพื้นฐานความเป็นไทย รู้จักตนเอง รู้จักวัฒนธรรมไทย ไม่ละเลยการพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่ทิ้งการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่การพัฒนาทุกเรื่องต้องมุ่งให้คนมีความสุข และสามารถแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์ได้โดยไม่ทิ้งสภาพความเป็นไทย ส่วนวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการหรือวิถีคิดของคนไทย จากความคิดที่เป็นการแยกส่วน หรือ ต่างคนต่างคิด มาเป็นแบบบูรณาการหรือ ร่วมกันคิดร่วมกันทำ”

ในการพัฒนาคนให้เป็นคนนั้น ให้พิจารณาองค์รวม โดยคนจะมีบทบาท ๒ ประการด้วยกัน คือ

ประการแรก คนในฐานะที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ คนจะต้องกำหนดวิถีชีวิตของตนเองทุกประการ ไม่ใช่ว่า ดิ้นเข้ามากันแล้ว ทำงานตามสั่ง ตามที่ถูกกำหนด มันมีเรื่องของจิต เรื่องวิญญาณ เรื่องความคิด ประเพณี และศักดิ์ศรีความเป็นไทยตามมาด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมาก

ประการที่สอง คือ ส่วนของรูปธรรม จะต้องเป็นตัวเข้ามาสนับสนุน ยกตัวอย่างเช่น สมัยก่อนจะเดินทางไปอีสเทอร์นซีบอร์ดจะต้องมีการติดถนน แต่ไม่มีการคิดว่าคนจะได้อะไรจากการติดถนน จะสร้างอุตสาหกรรมกลับมองว่าจะได้แรงงานถูก ทั้งผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่รัฐแสวงหาประโยชน์จากข้อต่อโดยตรงนี้ ไม่มีใครมองว่าเมื่อตั้งโรงงานแล้วคนจะดีขึ้นหรือไม่

ฉะนั้น นับจากนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเชิงรุก ด้วยการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของคนในทุกระดับ ทุกกลุ่ม มิเช่นนั้น คนจะไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืนได้

สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำแนวความคิดหรือปรัชญาหลักที่ได้จากการเสวนาฯ ดังกล่าวข้างต้นมาเป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำแนวคิดและทิศทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เพื่อเสนอต่อประชาชนในวงกว้างยิ่งขึ้น โดยการจัดสัมมนา “แนว

คิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘” ที่จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๓-๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้แนวคิดและทิศทางของแผนฯ ๘ รวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์ต่อแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศดังกล่าว ตลอดจนให้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมจากประชาชนทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง จำนวนประมาณ ๑,๕๐๐ คน

การจัดสัมมนาดังกล่าว ต้องการให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ได้พูด ให้มีการเตรียมตัวมาก่อนในปัญหาที่กระทบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ให้เสนอวิธีการแก้ไขด้วย เป้าหมายเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ที่คน ๑,๕๐๐ คนจะได้พูดแสดงทรรศนะของตนในช่วงเวลาเพียง ๒ วัน มีการวิพากษ์วิจารณ์ก่อนวันงานกันมาก บริษัทเอกชนใหญ่ๆ และองค์กรระหว่างประเทศขออนุญาตส่งคนมาดูงานว่าจัดได้อย่างไร ผลก็คือทุกคนพอใจกลับไป เพราะได้เห็น “กลวิธีการจัดแสนจะง่าย คือให้มีการจัดสัมมนาได้ะละ ๑๐ คน ให้มีประธานและเลขาฯ เจ้าหน้าที่สภาพัฒน์ฯ คอยให้คำแนะนำ” ความคิดหลากหลายของคน ๑,๕๐๐ คน จึงประมวลอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ด้วย

นอกจากการจัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดและการเข้ามามีส่วนร่วมจากประชาชนทุกกลุ่มอาชีพอย่างกว้างขวางดังกล่าวข้างต้นแล้ว สภาพัฒน์ฯ ยังได้ร่วมมือกับคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ดำเนินการจัดประชุมในระดับอนุภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มประชาชนในพื้นที่อนุภูมิภาคทั่วทั้งประเทศได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมรับรู้แนวความคิดการพัฒนาฯ ข้างต้น รวมทั้งร่วมกันเสนอแนวคิดและทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัด ตลอดจนความต้องการของประชาชนในแต่ละอนุภูมิภาคอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘ มีการประชุมรวม ๙ ครั้ง รวมทั้งในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘ สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยยังได้ร่วมมือกับสภาพัฒน์ฯ และ กป.อพช. จัดสัมมนาที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ เพื่อรวบรวมความคิดและการเผยแพร่แนวความคิดและทิศทางของแผนฯ ๘ ให้ทุกคน ทุกฝ่าย โดยเฉพาะสื่อมวลชนทุกแขนง ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ในการจัดสัมมนาทุกครั้งดังกล่าวข้างต้นได้ใช้ชื่อเดียวกัน “แนวคิด ทิศทาง และแผนการพัฒนาของประชาชน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘”

นอกจากนั้น สภาพัฒน์ฯ ยังได้เปิดตู้ไปรษณีย์ ป.ณ. ๔๙ ปทพ. หลานหลวง กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๒ เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาประเทศของประชาชนทั่วไป ซึ่งปรากฏว่าประชาชนได้ให้ความสนใจแสดงความคิดเห็นของตนมาที่สภาพัฒน์ฯ อย่างต่อเนื่อง แม้จะได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ไปแล้วก็ตาม

เพื่อให้แผนฯ เป็นที่รับรองและถือได้ว่าเป็นแผนที่ประชาชนทุกวงการทุกระดับชั้นมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของก่อนที่จะนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามขั้นตอนต่อไป สภาพัฒน์ฯ ได้มีการจัดสัมมนา “ปฐมทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เส้นทางใหม่ของสังคมไทย” ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ โดย นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่มีคณะรัฐมนตรีเข้ามาร่วมพิจารณา กับประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในสังคม เช่น ผู้แทนจากพรรคการเมือง สมาชิกวุฒิสภา ผู้นำเกษตรกร ผู้นำแรงงาน ผู้นำนักศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน สถานทูต องค์กรระหว่างประเทศ ผู้แทนจากภาคธุรกิจเอกชน รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐบาล และสื่อมวลชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมประชุมด้วย จำนวนกว่า ๑,๕๐๐ คน ผลการประชุมได้ แนวความคิดในการนำไปปฏิบัติที่หลากหลาย และมีความเข้าใจร่วมกันทั้งประเทศ

รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานราชการ องค์กรที่เกี่ยวข้อง นำไปปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามแผน สภาพัฒน์ฯ ได้ตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงและหน่วยงานประจำภาคทั้ง ๔ ภาค คอยติดตามประเมินผล ตลอดจนให้คำแนะนำประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามแผนอีกด้วย

นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินงานวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ โดยได้สร้างจุดเปลี่ยนแปลงให้กับแนวทางและวิธีการวางแผน สามารถระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายได้อย่างกว้างขวาง และได้รับการกล่าวขานว่าเป็นแผนของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่แท้จริง และได้เปลี่ยนแปลงนโยบายหลักจากมุ่งสร้างความเจริญเติบโตมาเป็นการกำหนด “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

ด้วยความทุ่มเทให้กับงานและด้วยความสามารถในด้านการบริหารการพัฒนาประเทศ จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ กปร. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่แยกตัวมาจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อรับผิดชอบดูแลติดตามงานโครงการพัฒนาภายใต้พระราชดำริกว่า ๒,๐๐๐ โครงการ

นายสุเมธ ตันติเวชกุล เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในชนบทและสังคมไทยเป็นอย่างดี มีความสามารถในการบริหารด้านนโยบาย สามารถประสานงานกับกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นที่ยอมรับของวงวิชาการทั้งในและต่างประเทศ จากการเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ทำให้ประเทศไทยได้มีทิศทางการพัฒนาไปในแนวทางใหม่ เพื่อมิให้ไปสู่ความล่มสลาย โดยเน้นเรื่อง คน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหาร ประชาธิรัฐ หรือ Good Governance

นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ จำนวนมาก เช่น

๑. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ “ผู้นำที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จ” จาก สโมสรไลออนส์ดุสิต กรุงเทพฯ ในพุทธศักราช ๒๕๒๘-๒๕๒๙

๒. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ “ผู้ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการดำเนินงาน” ของมูลนิธิเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ “RECOGNITION OF HIS EXCELLENT ACCOMPLISHMENT” จาก THE AGRICULTURAL SCIENCE SOCIETY OF THAILAND UNDER THE PATRONAGE OF HIS MAJESTY THE KING เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

๔. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณบุคคลตัวอย่างประจำปี ๒๕๓๗ ของมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

๕. ได้รับรางวัลผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี ๒๕๓๘ (ครุฑทองคำ) จาก สมาคมข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- ทูติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

ผลงานด้านการพัฒนาชนบท ได้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ นั้น นับเป็นฉบับแรกที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านต่างๆ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ถ่ายทอดโครงการทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ประชาชนทั้งในและนอกประเทศได้เข้าใจอย่างแท้จริง นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนทั่วไป จนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ตลอดจนการใช้ชีวิตอย่างสมถะ ใช้ธรรมะเป็นหลักในการทำงาน มีความรักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งควรยกย่องและเป็นแบบอย่างอันดีงามที่ควรปฏิบัติตาม

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

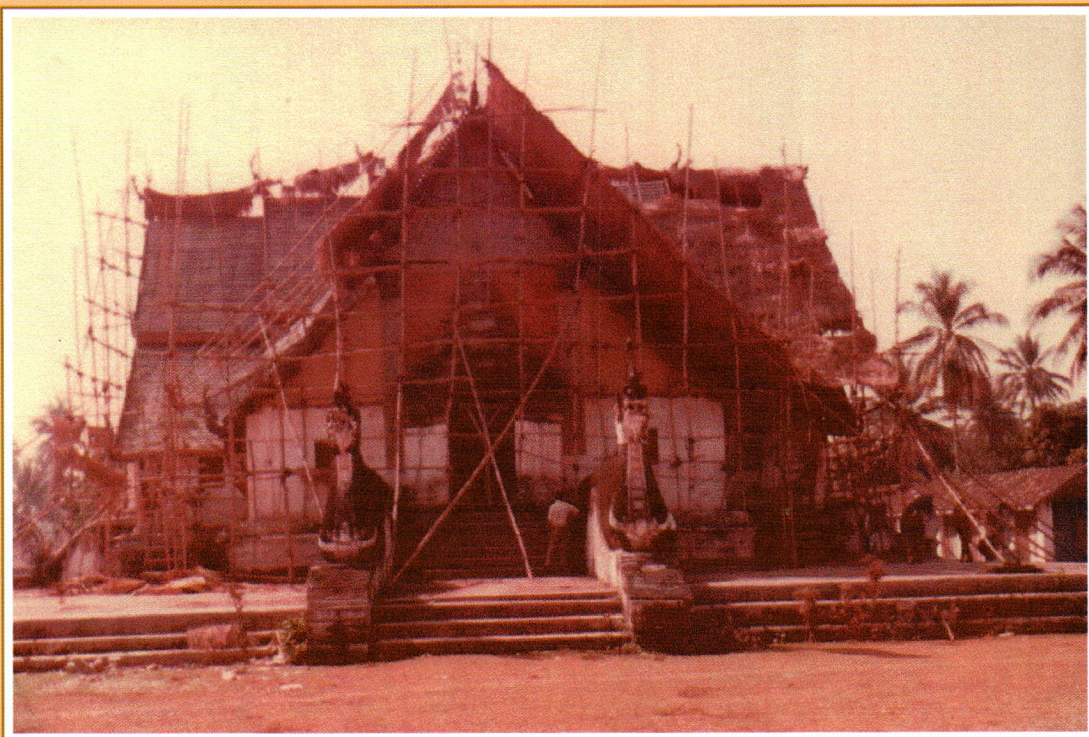

นายสุวิชัย รัศมิภูติ

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

การบูรณะพระวิหารวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน

การบูรณะองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

การบูรณะองค์บุษบก
ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตรวจการบูรณะพระที่นั่งเวหาศจำรูญ
ในพระราชวังบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การก่อสร้างพระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์
จังหวัดชลบุรี โดยใช้แสงเลเซอร์มาช่วยในการ
วาดองค์พระบนหน้าผาของภูเขา ซึ่งเป็นครั้งแรก
ของโลกที่ใช้แสงเลเซอร์และคอมพิวเตอร์มาช่วย
ในการแกะสลักพระ สูงถึง ๑๓๐ เมตร

การบูรณะพระเจดีย์ภูเขาทอง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติ

นายสุวิทย์ รัตมิภูติ เกิดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ที่อำเภอเมือง จังหวัด น่าน บิดาชื่อ นายพิน รัตมิภูติ มารดาชื่อ นางเอิบ รัตมิภูติ สมรสกับนางเนื่อทิพย์ รัตมิภูติ (สกุลเดิมเชิญเหรียญ) ที่อยู่ปัจจุบัน ๓๙/๒๗ ซอยสังฆะวัฒนะ ๒ ถนนลาดพร้าว ๒๓ เขตจตุ-จักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

การศึกษา

นายสุวิทย์ รัตมิภูติ จบการศึกษาระดับมัธยม ๘ โรงเรียนอำนวยการศิลป์พระนคร พุทธ-ศักราช ๒๕๐๑ จบวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๐๓ จบวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๐๗ ปริญญา วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยโรม ประเทศอิตาลี พุทธศักราช ๒๕๐๘ ได้ รับประกาศนียบัตรการบูรณะโบราณสถานและการค้นหาโบราณสถาน จากมหาวิทยาลัยโรม

หน้าที่การงาน

เริ่มทำงานตำแหน่งนายช่างตรี นายช่างโท นายช่างศิลป์เอก ตามลำดับ พุทธศักราช ๒๕๒๓ ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๒๙ ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๓๒ ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการ กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช ๒๕๓๔ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรม ศิลปากร และดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๖-๒๕๓๘ ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ

ตำแหน่งที่เคยได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ

พ.ศ. ๒๕๓๔-ปัจจุบัน	- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ฝ่ายสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม สำนักงาน ก.พ.
พ.ศ. ๒๕๓๖	- ประธานกรรมการตัดสินตราสัญลักษณ์ ๕๐ ปี ครองราชย์
พ.ศ. ๒๕๓๙	- กรรมการตัดสินตราสัญลักษณ์ ๗๒ พรรษา
	- กรรมการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
	- กรรมการพิจารณาตัดสินศิลปินแห่งชาติ ฝ่ายสถาปัตยกรรม
	- กรรมการผู้สรรหาผู้อนุรักษ์มรดกไทยดีเด่น
	- ประธานสภาสถาบันพัฒนาศิลปิน

ผลงานดีเด่น

ด้านอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัด

๑. เป็นผู้จัดตั้งวันอนุรักษ์มรดกไทย ซึ่งตรงกับวันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี เพื่อให้ประชาชนระลึกถึงมรดกของชาติ และปลูกจิตสำนึกให้คนในชาติตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและช่วยกันรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ตามคำขวัญว่า “การรักษามรดกไทยคือการรักษาชาติ”

๒. เป็นผู้จัดร่างกฎบัตรการบูรณะโบราณสถาน (Bangkok Charter) ซึ่งเป็นครั้งแรกของประเทศไทย เพื่อเติมหลักการในการบูรณะให้เป็นไปตามหลักวิชาสากล

๓. จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในภูมิภาค โดยอนุรักษ์ศาลากลางเก่าเป็นพิพิธภัณฑจังหวัด เพื่อรวบรวมโบราณวัตถุแต่ละจังหวัดให้อยู่ในจังหวัดนั้น

๔. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดูแล อนุรักษ์มรดกของชาติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดสำนึกการเป็นเจ้าของ ดังคำขวัญ “โบราณวัตถุเป็นศรีบ้าน โบราณสถานเป็นศรีเมือง”

๕. หัวหน้าโครงการบูรณะวัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง

การได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล ให้คำปรึกษาการดำเนินการในการบูรณะปฏิสังขรณ์ดังกล่าว จึงถือเป็นความรับผิดชอบที่สูงยิ่ง เนื่องจากเป็นโบราณสถานที่มีความยิ่งใหญ่ สง่างาม มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นเกียรติภูมิของชาติบ้านเมืองมายาวนาน การควบคุม ดูแล ให้การดำเนินการเป็นไปตามกำหนดเวลามาตรฐานถูกต้องตามหลักการบูรณะปฏิสังขรณ์ ตามประวัติศาสตร์ของการบูรณะโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ จึงต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วิศวกรรม สถาปัตยกรรม วิจิตรศิลป์ ฯลฯ การศึกษาค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล ให้สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โครงการจึงสำเร็จลงได้

๖. ประธานฝ่ายก่อสร้างพระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์ จังหวัดชลบุรี

โดยที่การจัดสร้างพระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์ มีความมุ่งหมายที่จะรักษาสภาพแวดล้อมของธรรมชาติที่เป็นภูเขา การจัดสร้างเพื่อเป็นพุทธสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพสักการะของชาวไทยและชาวต่างประเทศ

การปฏิบัติงานในฐานะประธานการก่อสร้าง จึงต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ การศึกษาค้นคว้า ทางด้านภูมิสถาปัตย์ วิศวกรรมศาสตร์ ธรณีวิทยา สถาปัตยกรรมศาสตร์

และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินการ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับนักวิชาการทางเทคโนโลยี หน่วยงาน องค์การภาครัฐ เอกชน และสถาบันศาสนา เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์งาน การจัดสร้างพระพุทธรูปแกะสลักหน้าผาเขาชีจรรย์ จังหวัดชลบุรี ให้เกิดความสำเร็จตามความประสงค์จุดมุ่งหมาย เหมือนหนึ่งเป็นพุทธสถานที่สำคัญของโลก ประเทศชาติ และสถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์ให้คงอยู่สืบไป โดยได้ใช้แสงเลเซอร์มาช่วยในการวาดองค์พระบนหน้าผาของภูเขา ซึ่งเป็นครั้งแรกของโลกที่ใช้แสงเลเซอร์และคอมพิวเตอร์มาช่วยในการแกะสลักพระ ซึ่งสูงถึง ๑๓๐ เมตร

๗. ประธานการก่อสร้างพระอุโบสถ วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา

การก่อสร้างพระอุโบสถ วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ถือเป็นสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันศาสนา โดยที่พระอุโบสถดังกล่าวเป็นสถาปัตยกรรมใหญ่ที่สุด มีความสง่างามทางด้านโครงสร้าง สถาปัตยกรรม วิจิตรศิลป์ และศิลปกรรม การมีส่วนรับผิดชอบดูแล ประสานงานการก่อสร้าง จึงต้องอาศัยการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม วิศวกรรมศาสตร์ มาประกอบในการดำเนินการให้สำเร็จ เป็นศาสนสถานที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งในประเทศไทย

๘. หัวหน้าโครงการบูรณะพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม พระธาตุหริภุญไชย พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช พระปฐมเจดีย์

การดำเนินการในฐานะหัวหน้าโครงการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานที่สำคัญยิ่งของชาติบ้านเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนาน การดำเนินการจึงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม วิศวกรรมศาสตร์ และสังคม มาประกอบกับประสบการณ์การทำงาน ความชำนาญเป็นพิเศษที่สร้างสมมา มาใช้ในการควบคุมดูแลและดำเนินการให้การบูรณะปฏิสังขรณ์เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักการบูรณะของชาติและของสากล เพื่อจะสืบทอดโบราณสถานของชาติให้คงอยู่ถาวรต่อเนื่อง เป็นมรดกของชาติและโลกตลอดไป

๙. การยกเจดีย์พระธาตุจอมกิตติ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานที่สำคัญของชาติ ที่มีความทรุดโทรมและอยู่ในสภาวะวิกฤติ หากไม่ได้รับการบูรณะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทางด้านโบราณคดี สถาปัตยกรรม วิศวกรรมแล้ว อาจเกิดการพังทลายสูญเสียชีวิตโบราณสถานไปได้ การดำเนินการที่ได้รับมอบหมาย จึงต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญพิเศษในทุกด้าน ตามหลักวิชาการ เช่นเดียวกับการบูรณะโบราณสถานทุกๆ แห่ง เข้ามาดำเนินการให้เกิดความสำเร็จ คงทนถาวรสืบไป เป็นการยกเจดีย์ที่เอียงลงให้ตรงอย่างเดิม

๑๐. การยกพระเจ้าตนหลวง

การดำเนินการเพื่อเป็นการบูรณะโบราณวัตถุของชาติที่สำคัญ อันมีผลสืบเนื่องทางด้านสังคม จิตวิทยาของประชาชน หรือพุทธศาสนิกชนต่อโบราณวัตถุในรูปลักษณะของพระพุทธรูป จึงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสังคม มาประกอบกับความรู้ ความชำนาญด้านวิศวกรรม ในการบูรณะยกพระพุทธรูปขนาดใหญ่จากการหลุดตัวของฐานองค์พระให้กับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีให้เกิดความเสียหายต่อองค์พระและจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่นับถือ สักการะบูชา จึงต้องมีความชำนาญมีประสบการณ์ มาดำเนินการเป็นสำคัญ

๑๑. บูรณะพระนอน วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ซึ่งพระเศียรแตกร้าวจนพังลงมา ให้กลับสู่สภาพเดิม

ด้านการศึกษา

๑. วิทยาการถวายเป็นความรู้แด่พระสงฆ์

เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ การถ่ายทอดเชื่อมโยงจากตนเอง ให้เป็นประสบการณ์วิทยาทานแด่พระสงฆ์ ผู้มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่มีอยู่ในวัดหรือศาสนสถานทั่วประเทศ จำนวนมากให้มีความรู้ จึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ได้ดำเนินการสืบเนื่องตลอดมา

๒. อาจารย์สถาบันพัฒนาผู้กำกับตำรวจให้กรมตำรวจและมหาวิทยาลัยต่างๆ

การถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในศิลปวิทยาการด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้บริหารของกรมตำรวจ ให้สามารถดำเนินการตามกฎหมายต่อการรักษาอนุรักษ์ สืบทอด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามพระราชบัญญัติ และการรื้อถอน มีจิตสำนึกในการพิทักษ์รักษามรดกศิลปวัฒนธรรม จึงต้องอาศัยหลักการ วิชาการ และจิตวิทยาในการให้ความรู้ผู้บริหารที่รักษากฎหมายด้านศิลปวัฒนธรรมในระดับสูง

๓. เป็นผู้จัดตั้งหลักสูตรและสอนวิชาการบูรณะโบราณสถาน นับเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ในขณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

๔. เป็นผู้จัดตั้งหลักสูตรและสอนวิชาการค้นหาโบราณสถานด้วยเครื่องมือวิทยาศาสตร์ (Archeaological Prospecting) ในขณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ด้านภาษาและหนังสือ

๑. จัดตั้งหอจดหมายเหตุแห่งชาติขึ้นในภูมิภาค เพื่อเก็บรวบรวมเอกสารสำคัญของชาติได้ทั่วประเทศ

๒. ให้สำนักงานการศึกษาเขตต่างๆ รวบรวมเอกสารโบราณทั่วประเทศ
ด้านนาฏดุริยางคศิลป์

๑. จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์และโรงละครเพิ่มในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักและ
เห็นคุณค่าของศิลปะการแสดงของไทย ซึ่งกำลังจะหมดไป

๒. ให้วิทยาลัยนาฏศิลป์อนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านและศิลปะต่างๆ ของแต่ละภาคเอาไว้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

- เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้น ๔

การดำเนินการในการอนุรักษ์ สืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ผู้รับผิดชอบและ
ผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม วิจิตร-
ศิลป์ สิ่งแวดล้อม และสังคมจิตวิทยาเป็นพิเศษ นำมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ กับประสบ-
การณ์ ความเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่บูรณาการ กำหนดเป็นแผนงานการปฏิบัติงานในการ
บูรณะปฏิสังขรณ์ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ นโยบาย และแนวพระราชดำริใน
บางโอกาส ดังนั้น การรับผิดชอบดำเนินการด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญ
มากกว่าการดำเนินการด้านอื่นๆ มาก

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายสุวิทย์ รัชมิภูติ

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์มรดกไทย)

ประจำพุทธศักราช ๒๕๔๑

นายอุดม สมพร

บุคคลดีเด่นของชาติ
สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
(ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

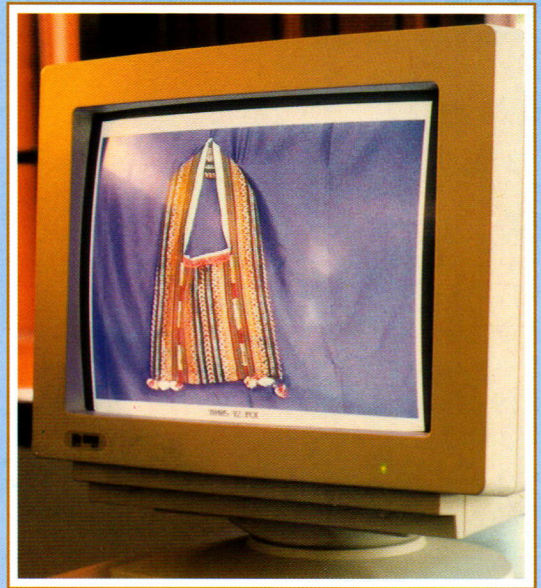

นายอุดม สมพร บรรยายเกี่ยวกับผ้าจกไท-ยวน
“โครงการส่งเสริมสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น”

กำลังสอนนักเรียนทอผ้าจก

ภาพการบันทึกข้อมูลผ้าจกลงในคอมพิวเตอร์

รายการข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์สำหรับให้
ผู้ศึกษาศิลปะผ้าจกเรียกมาดูได้ตามที่ต้องการจะดูหรือ
ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด

ย้ายจากโบราณที่เก็บข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์เพื่อ
การศึกษา

ดูเก็บรักษาผ้าจกโบราณ ในศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี

นิทรรศการและการประกวดผ้าจากโบราณ ณ สยามสมาคม เมื่อ ๙ เมษายน ๒๕๒๙

นายอุดม สมพร พร้อมด้วยกรรมการตัดสินการประกวดผ้าจากโบราณ กำลังพิจารณาผ้าที่ส่งเข้าประกวด

คณะกรรมการกำลังให้คะแนนผ้าที่ส่งเข้าประกวด

ประวัติ

นายอุดม สมพร เกิดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ที่บ้านไร่นะม่วง บ้านเลขที่ ๔๖ หมู่ ๑๓ (เดิม) ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี บิดาชื่อนายเนียม สมพร มารดาชื่อ นางชวา สมพร สมรสกับนางมะลิ สมพร (เอื่อนอาจ) อาชีพรับราชการ มีบุตรสาว ๒ คน คือ ทันตแพทย์หญิงมัลลิกา สมพร และทันตแพทย์หญิงมนลดา สมพร

การศึกษาและหน้าที่การงาน

นายอุดม สมพร ได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดแคทราย ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๔๙๗ เข้าศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๑ ที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๘ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา ๒๕๐๓ จากนั้นเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๐๕ ด้วยความที่เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนด้วยดีตลอดมา จึงได้รับการคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อระดับหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง ณ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๐๗

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้ว สอบคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการครู สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูชั้นตรี ที่โรงเรียนการช่างจันทร์บุรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ ถึงแม้จะรับภาระการสอนและดูแลปกครองอย่างหนัก เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและความประพฤติดีแล้วก็ตาม นายอุดม สมพร ก็ใฝ่ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ได้พยายามสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยต่างๆ จนกระทั่งพุทธศักราช ๒๕๑๕ สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อได้ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งมั่นศึกษาอย่างไม่ย่อท้อจนจบการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ปีการศึกษา ๒๕๑๗

เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะครุศาสตร์แล้ว จึงกลับไปรับราชการที่โรงเรียนการช่างจันทร์บุรี ต่อมาพุทธศักราช ๒๕๑๘ ได้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาระดับอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบาลี-สันสกฤต ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๒

ต่อมาปี ๒๕๒๓ ได้ย้ายจากวิทยาลัยเทคนิคจันทร์บุรีไปรับราชการที่วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ๓ ระดับ ๘ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

งานในหน้าที่พิเศษในฐานะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ

นายอุดม สมพร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้รับมอบหมายงานด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับกรม และกระทรวง สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๖ คณะ ดังต่อไปนี้

๑. กรรมการในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี (คำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ๗๓๑/๒๕๓๓ และคำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ๔๒๖๔/๒๕๓๔)

๒. กรรมการฝ่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น (คำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ๒๙๘๘/๒๕๓๒)

๓. อนุกรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม) วัฒนธรรม ภาค ๕ (คำสั่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ ๒๗/๒๕๓๘)

๔. อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี (คำสั่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ ๕๐/๒๕๓๖)

๕. กรรมการในคณะกรรมการอนุรักษ์ศิลปปะผ้าจากเมืองราชบุรี (คำสั่งกรมอาชีวศึกษา ที่ ๓๖๐/๒๕๓๕)

๖. กรรมการในคณะกรรมการโครงการฝึกฝนอาชีพและอนุรักษ์ผ้าจกมรดกไทย (คำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ๖๖๙/๒๕๓๘)

๗. กรรมการอำนวยการศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน (คำสั่งจังหวัดราชบุรีที่ ๔๒๖๔/๒๕๓๗)

๘. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการศาสนา (คำสั่งจังหวัดราชบุรีที่ ๖๔๗/๒๕๓๘)

๙. ที่ปรึกษาโครงการศาลาไหมไทย วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

๑๐. ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาหัตถกรรมประเภทผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้าของกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๑. กรรมการคຸຣຸສກຳจังหวัดราชบุรี (๒๕๓๗-๒๕๔๑)

๑๒. กรรมการในคณะกรรมการรณรงค์วัฒนธรรมไทย (คำสั่งวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ ๒๗๑/๒๕๓๗)

๑๓. ประธานอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง (คำสั่งวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ ๓๑๒/๒๕๓๘)

๑๔. กรรมการบริหารโครงการศูนย์บริหารอาหารและเครื่องดื่ม (คำสั่งวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี)

๑๕. เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผ้าจกเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการตามกระแสพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม

บรมราชกุมารี เกี่ยวกับการอนุรักษ์ผ้าจกมรดกไทยในสถานศึกษาของจังหวัดราชบุรี

๑๖. กรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี

งานพิเศษในฐานะกรรมการ/ที่ปรึกษา ขององค์การการกุศล ทั้งในอดีตถึงปัจจุบัน

นอกจากจะปฏิบัติงานในฐานะครูผู้สอนประจำวิชาและปฏิบัติงานพิเศษที่เกี่ยวข้องในส่วนราชการดังกล่าวแล้ว ยังสละเวลาว่างส่วนตัวปฏิบัติงานในฐานะกรรมการในองค์การการกุศลต่างๆ ดังต่อไปนี้

อดีต : จำนวน ๕ องค์การ

๑. กรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี
๒. กรรมการบริหารสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์
๓. กรรมการบริหารสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลราชบุรี
๔. ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนโปลีเทคนิคราชบุรี
๕. นายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนวัดแคทราย

ปัจจุบัน : จำนวน ๑๔ องค์การ

๑. ผู้อำนวยการศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี
๒. ประธานมูลนิธิพัฒนาประชากรตำบลคูบัว
๓. ที่ปรึกษาศาสนาจารย์เก่าโรงเรียนวัดแคทราย
๔. กรรมการบริหารสมาคมผู้ปกครองและครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
๕. กรรมการบริหารมูลนิธิวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
๖. กรรมการบริหารมูลนิธิศิษย์วัดสัตตนารถปริวัตร ราชบุรี
๗. กรรมการที่ปรึกษาศาสนาจารย์ผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลราชบุรี
๘. กรรมการที่ปรึกษาเจ้าอาวาสวัดสัตตนารถปริวัตร ราชบุรี
๙. ประธานคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ร้านค้าวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
๑๐. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดแคทราย
๑๑. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแคทรายวิทยา
๑๒. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนรัษฎาราชบุรียุทธภัณฑ์
๑๓. ประธานชมรมไท-ยวน ราชบุรี
๑๔. ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษากลุ่มแม่บ้านศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

นายอุดม สมพร ในฐานะที่เป็นเลืดเนื้อเชื้อไขของบรรพชนชาวไท-ยวน ที่มีถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดราชบุรีโดยกำเนิด ได้เห็นคุณค่าของศิลปะการทอผ้าจกว่าเป็นเอกลักษณ์ทาง

ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของชาวไทย-ยวน ประกอบด้วยความรักและสนใจศิลปะผ้าจก เป็นการส่วนตัว จึงได้พยายามศึกษาสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะการทอผ้าจก และพยายามจัดกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูส่งเสริมพัฒนาการทอผ้าจกราชนบุรีที่กำลังจะสูญหาย มาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบัน ด้วยเจตนาความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะฟื้นฟูศิลปะการทอผ้าจกขึ้น ในขณะเดียวกันก็หาทางที่จะถ่ายทอดและพัฒนาศิลปะผ้าจกให้คงอยู่เป็นมรดกศิลปสมบัติ ของมนุษยชาติต่อไป จึงทำให้เกิดผลงานต่างๆ ที่ควรยกย่อง ดังนี้

๑. ดำเนินโครงการสร้างศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชนบุรีขึ้นที่บริเวณวัดแคทราย ตำบล คุบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ ใช้เป็นสถานที่ ฝึกหัดทอผ้าจกและศูนย์วิชาการเกี่ยวกับผ้าจก ให้เป็นที่ศึกษาค้นคว้าภูมิปัญญาด้านศิลปหัตถ- กรรมเกี่ยวกับผ้าจก มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาวไทย-ยวน ที่อยู่ในจังหวัดราชบุรี

๒. จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้าจกโบราณเพื่อเป็นที่ศึกษาค้นคว้าทางด้านศิลปวัฒนธรรม เกี่ยวกับผ้าให้แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๓. จัดตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี ๓ แห่ง คือ ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี หน่วยที่ ๑ บริเวณวัดคุบัว ตำบลคุบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ราชบุรี หน่วยที่ ๒ บริเวณวัดนาหนอง ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และศูนย์ หัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี หน่วยที่ ๓ บริเวณวัดรางบัว ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัด ราชบุรี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานที่ฝึกหัดทอผ้าจกและจำหน่ายศิลปหัตถกรรมเกี่ยวกับ ผ้าจกให้แก่ผู้สนใจทั่วไป

๔. จัดกิจกรรมฟื้นฟูศิลปผ้าจกไทย-ยวน ราชบุรี ให้เป็นที่แพร่หลายทั้งในจังหวัด ราชบุรี และต่างจังหวัด

๕. จัดทำหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๓๘ ประเภทวิชาศิลปะ สาขาศิลปหัตถกรรม ให้แก่กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ให้แก่วิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี

๖. จัดทำสื่อการเรียนการสอน การฝึกหัดทอผ้าจกด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ HAND-HI-TECH ให้แก่นักเรียนทอผ้าจกระบบทวิภาคี

๗. จัดตั้งกลุ่มสนใจวิชาชีพทอผ้าจก และเป็นวิทยากรสอนทอผ้าจก เพื่อการอนุรักษ์ ศิลปะผ้าจกและพัฒนาอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๘. จัดสร้างกีฟ่งกระสวยด้วยมือ ที่ใหญ่ที่สุดในโลก

๙. จัดทอผ้าจกรวมลายใหญ่ที่สุด มอบให้เป็นสมบัติของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี เพื่อเป็นสมบัติของแผ่นดินสืบไป

๑๐. จัดทอดผ้าจกรวมลาย “จกภูษากาญจนาภิเษก” เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

๑๑. สร้างแบบลายผ้าจก ชื่อว่า “ลายแคทราย” (แคทรายเป็นชื่อต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง มีมากบริเวณวัดแคทราย ปัจจุบันเกือบสูญพันธุ์) เป็นลายที่ ๙ ของผ้าจกไท-ยวน ราชบุรี

๑๒. ผลงานการวิจัยเรื่อง ผ้าจก ไท-ยวน ราชบุรี ซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงเกี่ยวกับผ้าจกของชาวไท-ยวน ราชบุรี ให้แก่นักเรียนนักศึกษาทั่วไป

นอกจากจะปฏิบัติงานราชการด้วยอุทิศเอาใจใส่ต้องงานจนเกิดเป็นผลดีแก่ราชการแล้ว ยังใช้เวลาว่างจากงานราชการ ช่วยกิจกรรมทางสังคมและสาธารณกุศล การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์มรดกไทย ตลอดจนกิจกรรมการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นายอุดม สมพร เป็นผู้มี ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่างมั่นคง จนได้รับประกาศเกียรติคุณและรางวัลจากส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เป็นจำนวน ๑๗ ครั้ง ตามลำดับระยะเวลาดังนี้

๑. ได้รับวุฒิปัตร์ จากกองอำนวยการรักษาความสงบภายใน เพื่อแสดงว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรการรักษาความมั่นคงภายใน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

๒. ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของชมรมสมุนไพรรักษาโรคในโครงการตามพระราชดำริสวนป่าสมุนไพรรักษาโรค เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ อันแสดงถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยการสนองพระราชดำริอย่างแน่วแน่

๓. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ เพื่อแสดงว่าได้มีส่วนสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษา จนเกิดผลดีต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนตลอดมา

๔. ได้รับประกาศเกียรติคุณบัตร จากโรงเรียนวัดแคทราย เพื่อแสดงว่าได้บริจาคเงินจัดตั้งกองทุน “เนียม สมพร” จำนวน ๑๓,๒๗๐ บาท เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒

๕. ได้รับประกาศเกียรติคุณบัตร ขอบคุณในฐานะผู้มีอุปการคุณ จากสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓

๖. ได้รับประกาศเกียรติคุณ จากกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อแสดงว่าได้มีส่วนร่วมจัดห้องพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี ในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมของชาวไท-ยวน

๗. ได้รับรางวัลพระราชทานที่ ๑ ประเภทผ้าไหมลายพื้นบ้าน ณ ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓

๘. ได้รับรางวัลชนะเลิศประกวดผ้าขึ้นตีนจก จากคณะกรรมการจัดงานวันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖

๙. ได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องในฐานะ นักอนุรักษ์มรดกไทยดีเด่นระดับชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ สาขาช่างศิลป์ไทย จากคณะกรรมการอำนวยการวันอนุรักษ์มรดกไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ในฐานะผู้มีผลงานการสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกไทย จนบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

๑๐. ได้รับโล่ ประกาศเกียรติคุณ จากมูลนิธิธรรมาภรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เมื่อ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๖ ในฐานะครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งในการสั่งสอนอบรมเยาวชนด้วยความเมตตาและเอาใจใส่ สมควรเป็นตัวอย่างและแบบฉบับที่ดี

๑๑. ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง” จากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗

๑๒. ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนไปดูงานด้านพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาและพิพิธภัณฑ์ผ้า ณ ประเทศฝรั่งเศสและสวิตเซอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ ๒๘ กันยายน-๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๖

๑๓. ได้รับการคัดเลือกจากกรมอาชีวศึกษาให้ไปศึกษาและดูงานการอาชีวศึกษา ณ ประเทศเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๘ มีนาคม ๒๕๓๗

๑๔. ได้รับเกียรติบัตร จากกรมอาชีวศึกษา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๗ ในฐานะครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ให้แก่องค์กรช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทยระดับชาติ

๑๕. ได้รับเกียรติบัตร จากกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเป็นผู้เสียสละและอุทิศตนร่วมปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ที่จังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

๑๖. ได้รับพระราชทานรางวัลดีเด่น ในการประกวดผ้าประเภทที่ ๑ ผ้าโบราณ เมื่อ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๖ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

๑๗. ได้รับรางวัลชมเชย ในการประกวดผ้าประเภทที่ ๒ “ตีนจก” เมื่อ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๖ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

๑๘. เป็นผู้เชี่ยวชาญของศาลสาขาศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับผ้า (ทะเบียนเลขที่ ๓๑/๒๕๔๑)

๑๙. ได้รับประกาศเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาภูมิปัญญาชาวบ้าน ของจังหวัดราชบุรี ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

๑. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	(บ.ช.)	พ.ศ. ๒๕๑๓
๒. จัตุรภรณ์มงกุฎไทย	(จ.ม.)	พ.ศ. ๒๕๑๙
๓. จัตุรภรณ์ช้างเผือก	(จ.ช.)	พ.ศ. ๒๕๒๕
๔. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	(ต.ม.)	พ.ศ. ๒๕๓๒
๕. เหรียญจักรพรรดิมาลา	(ร.จ.พ.)	พ.ศ. ๒๕๓๓
๖. ตริตาภรณ์ช้างเผือก	(ต.ช.)	พ.ศ. ๒๕๓๗
๗. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	(ท.ม.)	พ.ศ. ๒๕๔๐

การที่นายอุดม สมพร ได้เล็งเห็นคุณค่าของผ้าจากอันเป็นมรดกแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และได้ทุ่มเททั้งกำลังความคิด กำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และอื่นๆ ในการฟื้นฟู อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ จนทำให้ศิลปผ้าจากราชบุรีพัฒนาเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมาจนถึงทุกวันนี้

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายอุดม สมพร

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

นายวทัญญู ณ ถลาง

บุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

เป็นประธานคณะทำงานพิจารณาแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
บริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

ร่วมกับคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในการสำรวจพื้นที่
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จังหวัดลำปาง

เข้าร่วมประชุมสมาชิกขององค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น ณ จังหวัดนครพนม

ขณะตรวจเยี่ยมสวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ โครงการสวนกลางมหานคร บริเวณ
บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในฐานะประธานคณะทำงานพิจารณารูปแบบ
สวนกลางมหานคร และอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการโครงการสวนกลางมหานคร

ขณะเข้าร่วมประชุมสัมมนาแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
บริเวณแก่งสลัดได จังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติ

นายวาทัญญู ณ กลาง เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นบุตรชายคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด ๗ คน ของพระยาอมรฤทธิธำรง (พร้อม ณ กลาง) กับคุณหญิงตรี (สกุลเดิม บุญยศักดิ์) สมรสกับนางผ่องศรี ณ กลาง มีบุตร-ธิดา รวม ๔ คน

การศึกษา

นายวาทัญญู ณ กลาง จบปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๘๔ Master of Architecture (Cornell University, U.S.A) ค.ศ. ๑๙๔๗ และ Master of Art (Educational Administration) (Columbia University, U.S.A.) ค.ศ. ๑๙๕๗ ต่อมาได้รับพระราชทานดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสาขาศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

หน้าที่การงาน

- สมาชิกสภานิติบัญญัติ
- ประธานคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี (ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์)
- สมาชิกวุฒิสภา
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยมหิดล
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ประธานอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย สศช.
- กรรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- กรรมการควบคุมการก่อสร้างอาคาร กระทรวงมหาดไทย
- กรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม กระทรวงมหาดไทย

หน้าที่ปัจจุบัน

- ประธานคณะอนุกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
- ประธานคณะอนุกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง การวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม

ล้อมชุมชน

- รองประธานคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรดิน การใช้ที่ดิน และทรัพยากรอื่นๆ
- รองประธานคณะกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลัก
- กรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยมหิดล
- อนุกรรมการโครงการสวนกลางมหานคร ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะทำงานพิจารณารูปแบบสวนกลางมหานคร
- ประธานกรรมการบริษัท ชลประทานคอนกรีต จำกัด
- ประธานสมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

หน้าที่เคยปฏิบัติด้านสมาคมต่าง ๆ

- นายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ๒ วาระ
- นายกสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย ๓ วาระ
- นายกสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม ๒ วาระ

นายวาทัญญู ณ ถลาง เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้องค์กรของรัฐหันมาสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธรรมชาติ มนุษย์ และศิลปกรรม ด้วยปรัชญาที่ว่ามนุษย์กับธรรมชาติเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมของมนุษย์ล้วนเกิดจากธรรมชาติ การกระทำใดๆ ในพื้นที่แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม จะต้องเคารพและคำนึงถึงความสำคัญของแหล่งนั้นๆ มิใช่กระทำเพื่อเห็นแก่ความสะดวกสบายเป็นหลักเท่านั้น อันเป็นแนวคิดเบื้องต้นที่นำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องยาวนานกว่า ๒๐ ปี

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๐

๑. กำกับกำกับการจัดทำนโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อมชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผนส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๔๐-๒๕๕๙ ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศในระยะยาว

๒. เป็นที่ปรึกษาจัดทำแผนการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๙ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๗๔ ง. เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๑ เพื่อหน่วยราชการ จังหวัด ท้องถิ่นใช้เป็นกรอบและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ ต่อไป

พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๐

- กำกับกับการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ รายงานนี้นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานของส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

บทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๑

๑. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

๑.๑ กำกับกับการจัดทำแผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ บริเวณแก่งสลับได และน้ำตกตะคร้อ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งธรรมชาติอย่างถูกวิธี เนื่องจากปัจจุบันถูกทำลายทั้งโดยธรรมชาติและการทำงานของมนุษย์

๑.๒ กำกับกับการดำเนินการเพื่อพิจารณาหาแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยนายทัญญู ณ ถลาง เป็นประธานคณะทำงานพิจารณาแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีวัตถุประสงค์ให้แนวทางดังกล่าวสามารถอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่หมู่เกาะช้าง ซึ่งเป็นแหล่งธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์สูง ทั้งในแง่ของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาจากการพัฒนา และมีแนวโน้มที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ในการจัดทำแนวทางฯ ได้พิจารณาร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

๒. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒.๑ เป็นที่ปรึกษาด้านการกระจายการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น โดยการสร้างเครือข่ายในรูปหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นประจำจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ภายใต้ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด และหน่วยอนุรักษ์ ๓ หน่วยสุดท้ายจัดตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ หน่วยอนุรักษ์ อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู และสระแก้ว ทำให้เกิดการประสานงานสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมสามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ กำกับการจัดทำศูนย์ข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและชุมชนโบราณ มีการจัดระบบข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและเพื่อวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศ

๒.๓ กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าพิมาย พื้นที่เมืองเก่าพิมายมีความสำคัญในระดับชาติและมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องทำการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เนื่องจากมีปัญหาด้านความเสื่อมโทรมและภาวะมลพิษเป็นอย่างมาก ซึ่งแผนการจัดการเป็นการเสนอแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยแผนงานโครงการ แผนการดำเนินงาน ผังกายภาพ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนการจัดการดังกล่าว ได้ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาอย่างใกล้ชิด เพื่อนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติต่อไป

๒.๔ กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณพระปฐมเจดีย์และพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าจะเป็นการดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และรักษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติไว้ได้ โดยเสนอรูปแบบและวิธีการพัฒนาที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

๒.๕ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐ แผนดังกล่าวประกอบด้วยโครงการทั้งสิ้น ๒๐ โครงการ มีระยะเวลาดำเนินการ ๑๕ ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจัดทำแผนปฏิบัติการในการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์เพื่อให้เป็นมรดกสืบทอดความรู้เรื่องด้านศิลปกรรมอันล้ำค่าของธรรมชาติต่อไป ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยทำให้บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์มีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทำให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย ในปัจจุบัน หน่วย

งานต่างๆ ได้รับแผนดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการในโครงการที่ ๑ ที่ ๒ และ ๓ ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทดังกล่าวแล้ว

๓. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

กำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวในเมืองหลัก : เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ชลบุรี ซึ่งแผนการจัดการนี้จะเป็นการนำเสนอแนวทางในการจัดการและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวประเภทต่างๆ เสนอแนะพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง รวมทั้งเสนอรูปแบบตัวอย่างในการออกแบบพื้นที่สีเขียวในพื้นที่

๔. การพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งกำกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ดังตัวอย่างที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ การพิจารณาการอนุรักษ์และส่งเสริมให้ต้นยางในถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เป็นมรดกโลก เนื่องจากมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น จึงสมควรอนุรักษ์ไว้ โดยส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาต้นยางไว้ให้เป็นมรดกสู่อนุชนรุ่นหลังสืบไป

๔.๒ พิจารณาโครงการสร้างถนนวงแหวนรอบกลางเมืองเชียงใหม่ (ฉก) ที่ตัดผ่านโบราณสถานเวียงกุมกาม ซึ่งเป็นพื้นที่เมืองเก่าที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ให้เบี่ยงแนวถนนจากเดิมไปทางทิศใต้ ๒๐ เมตร เพื่อไม่ให้โบราณสถานถูกทำลาย และกรมโยธาธิการรับไปดำเนินการตามข้อพิจารณาดังกล่าว

๔.๓ พิจารณาความสำคัญของสะพานเจริญศรัทธา จังหวัดนครปฐม ว่ามีคุณค่าและความสำคัญทางสถาปัตยกรรม ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่ชาวจังหวัดนครปฐม แต่ปัจจุบันสะพานเจริญศรัทธามีสภาพเสื่อมโทรม รกรุงรัง ไม่ได้รับการดูแลให้เหมาะสม จึงเห็นสมควรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงต่อไป

๔.๔ พิจารณาอนุรักษ์ตึกมหาราชและตึกราชินี จังหวัดชลบุรี เนื่องจากการใช้ประโยชน์สถานที่ดังกล่าวไม่เหมาะสม โดยใช้เป็นที่เช่าพักค้างคืน อีกทั้งชาวประมงใช้เป็นที่พักเรือ ทำให้สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเกิดความเสียหาย สมควรได้รับการแก้ไข ซึ่งผลการพิจารณา ให้ใช้ประโยชน์เป็นอาคารอนุรักษ์ อาทิ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของตึกทั้งสองหลังดังกล่าว

พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณน้ำตกห้วยจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ บริเวณหาดขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช บริเวณเขาม้องชัย จังหวัด

อุทยาน และบริเวณถ้ำเอราวัณ จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อให้แหล่งธรรมชาติเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในลักษณะที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒.๑ กำกับกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่านครศรีธรรมราชและเมืองเก่าพิษณุโลก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ต้องแก้ไขเป็นการเร่งด่วน ซึ่งแผนการจัดการดังกล่าวเป็นการเสนอแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยแผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงาน ฝักรายภาพ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนการจัดการดังกล่าวได้ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพิษณุโลกอย่างใกล้ชิดเพื่อนำแผนฯ ไปปฏิบัติต่อไป

๒.๒ กำกับกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมแหล่งชุมชนโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนฯ นี้เป็นการรวบรวมแหล่งชุมชนโบราณที่มีทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเสนอแนะแนวทางการจัดการที่สามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ รวมทั้งเสนอกรณีตัวอย่างที่มีปัญหาและความสำคัญเร่งด่วน เพื่อจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าในโอกาสต่อไป

๒.๓ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาคลองคูเมืองเดิม เนื่องจากมีโครงการปรับปรุงบริเวณนี้ทำให้เกิดการทำลายแนวกำแพงเมืองดังกล่าว จึงเสนอให้ย้ายอาคารที่ก่อสร้างตามโครงการไปไว้ในที่อื่นที่เหมาะสมและปรับปรุงภูมิทัศน์ตลอดแนวคลอง ให้สวยงาม ร่มรื่น

๓. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

กำกับการจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวในเมืองหลัก : เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ชลบุรี ซึ่งแผนการจัดการนี้ จังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสนอแผนงาน โครงการ ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๓๘

๑. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณน้ำตกพาเจริญ จังหวัดตาก บริเวณสะพานหิน จังหวัดกาฬสินธุ์ บริเวณบึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และบริเวณถ้ำเสด็จ จังหวัดกระบี่ เพื่อให้แหล่งธรรมชาติเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในลักษณะที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒.๑ กำกับกับการจัดทำแผนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬ แนวกำแพงเมือง และบริเวณโดยรอบ (วัดราชนัลดาราม วัดเทพธิดาราม วัดสระเกศ และ กรมโยธาธิการ) เป็นส่วนหน้าของกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม มีสภาพเสื่อมโทรมและไม่เป็นระเบียบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โบราณสถานและพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องมีการวางแผนและกำหนด แนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อม รวมทั้งการสร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เป็นสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์

๓. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

พิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในกรณีข้อเสนอของผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ ต่อสุวรรณ เรื่องการแก้ไขปัญหาการจราจรของกรุงเทพมหานคร และได้้นำข้อคิดเห็น เสนอกับกรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก พิจารณานำไปดำเนินการต่อไป

พ.ศ. ๒๕๓๓

๑. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม บริเวณโป่งเดือด ป่าแป๊ะ ผาจ้อ ผาวิงซู จังหวัดเชียงใหม่ บริเวณ ถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน บริเวณถ้ำหลวงนางนอน จังหวัดเชียงราย และบริเวณหาด สมิหลา หาดแก้วแสง เกาะหนู-เกาะแมว จังหวัดสงขลา เพื่อให้แหล่งธรรมชาติเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในลักษณะที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒.๑ กำกับกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าเชียงใหม่และเมืองเก่าลพบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ต้อง แก้ไขเป็นการเร่งด่วน ซึ่งแผนการจัดการดังกล่าวเป็นการเสนอแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็น รูปธรรม ประกอบด้วย แผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงาน ผังกายภาพ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนการจัดการดังกล่าว ได้ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลพบุรีอย่างใกล้ชิด เพื่อนำ แผนฯ ไปปฏิบัติต่อไป

๒.๒ กำกับกับการจัดทำแผนการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณฝั่งธนบุรีตรงข้ามบริเวณ กรุงรัตนโกสินทร์ บริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม และ สถาปัตยกรรม และมีผลกระทบต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพของบริเวณ

กรุงรัตนโกสินทร์เป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องวางแผนและกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาไปในทิศทางเดียวกับบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งประกอบด้วยแผนงานระดับเมือง แผนงานระดับบริเวณ และแผนงานปรับปรุงบริเวณอื่นๆ ระยะเวลาดำเนินงาน ๒๐ ปี

พ.ศ. ๒๕๓๖

๑. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณหาดนเรศวร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี บริเวณเขาสมโภชน์ จังหวัดลพบุรี และบริเวณเขาแก้ว-เขาหน่อ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้แหล่งธรรมชาติเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ในลักษณะที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒.๑ กำกับการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าสงขลา เมืองเก่ากำแพงเพชร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ต้องแก้ไขเป็นการเร่งด่วน ซึ่งแผนการจัดการดังกล่าวเป็นการเสนอแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยแผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงาน ผังกายภาพ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนการจัดการดังกล่าวเพื่อนำแผนฯ ไปปฏิบัติต่อไป

๒.๒ กำกับการบูรณะอาคารด้านหน้าของกรมไปรษณีย์โทรเลขหลังแรกของประเทศ อาคารดังกล่าวเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม และจะต้องถูกรื้อถอนออกไปเพื่อสร้างทางลาดของสะพานพระปกเกล้า จึงวางแผนทางการอนุรักษ์โดยเก็บรักษาอาคารด้านหน้า (facade) ไว้ แล้วไปติดตั้งในบริเวณที่เหมาะสมเชิงทางลาดสะพานพระปกเกล้า เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของอาคารหลังนี้

๓. ด้านการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการคัดเลือกและผลักดันแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของไทยที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์สมควรได้รับการประกาศเป็นมรดก ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการมรดกโลกได้ประกาศให้แหล่งมรดกของไทย ๔ แหล่งเป็นมรดกโลก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๒๕๓๖

ผลงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สร้างเครือข่ายขององค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการติดต่อประสานงานด้านข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความ

ด้วยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของนายวาทัญญู ณ ถลาง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประเทศ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน ที่นับว่าโดดเด่นและเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต นอกจากนี้ ยังเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการสร้างเครือข่ายหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมท้องถิ่นทุกจังหวัดทั่วประเทศขึ้น และเป็นผู้มีบทบาทในการพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมถึงเป็นผู้กำกับการแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ โดยขณะปฏิบัติหน้าที่นั้น ได้ใช้ความสามารถและวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างยิ่งในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของประเทศ อีกทั้งยังสร้างความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นให้เข้าใจและเกิดการประสานงานในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นตน จนเป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการและยังประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายวาทัญญู ณ ถลาง

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ

สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

นายภุชดา ศรีสำราญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์
เป็นผู้แทนเข้ารับพระราชทานรางวัล

โครงการธนาคารแว่นตา

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

โครงการดีเด่นของชาติ

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

การส่งมอบแวนตาบริจาด โดยสายการบิน United Airline

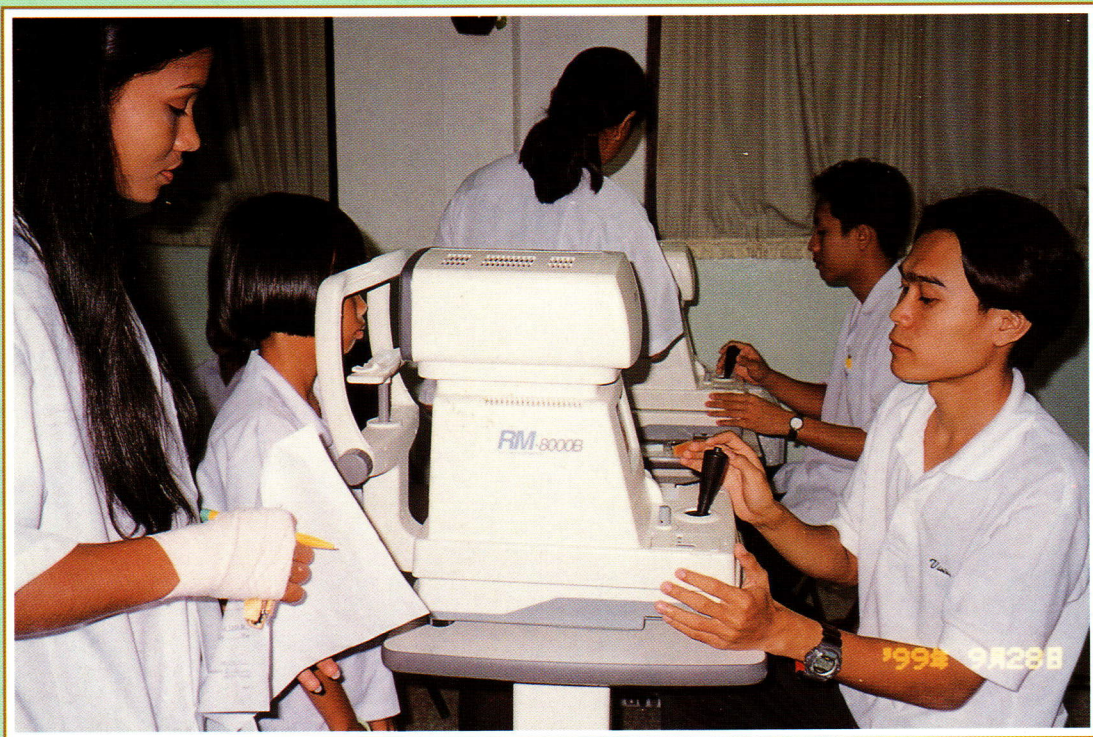
แวนตาที่เตรียมพร้อมจะแจกจ่ายให้แก่ผู้มารับบริการ

ผู้สูงอายุที่ได้รับแว่นสายตาจากโครงการ

เด็กนักเรียนที่ได้รับแว่นสายตาจากโครงการ

การวัดสายตาด้วยเครื่องวัดสายตาอัตโนมัติ

การทดสอบสายตาโดยเจ้าหน้าที่ของโครงการธนาคารแว่นตา

ความเป็นมา

โครงการธนาคารแว่นตาเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยความร่วมมือระหว่าง โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) กรมการแพทย์ กรมประชาสัมพันธ์ และ International Support Group มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือจัดหาแว่นตาให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมีปัญหาทางสายตา โดยการนำแว่นตาใช้แล้วซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการบริจาคมาจากต่างประเทศมาจัดระบบการจัดเก็บและคัดเลือกแว่นให้ผู้มารับบริการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถใช้แว่นเก่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเวลาต่อมาเริ่มได้รับกรอบแว่นใหม่ เลนส์ใหม่ และเงินทุนในการดำเนินงาน จึงสามารถให้บริการแก่ผู้มีปัญหาทางสายตาที่ไม่สามารถใช้แว่นเก่าที่ทางโครงการมีอยู่แล้วได้

จากการดำเนินงานในขั้นต้นพบว่า กลุ่มประชาชนที่มีปัญหาทางสายตาและสมควรได้รับการดูแลเป็นอันดับแรก คือ กลุ่มเด็กเล็กและเด็กนักเรียน เนื่องจากปัญหาทางสายตาอาจส่งผลถึงการพัฒนาของระบบประสาทในการมองเห็นในบางราย และมักจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียน ทำให้เป็นผู้ด้อยโอกาสทางการเรียนและทางสังคมในอนาคต

ในต่างประเทศ เช่น ในประเทศอังกฤษ รัฐบาลเป็นผู้ดูแลแก้ไขปัญหาทางสายตาแก่เด็กนักเรียน โดยเด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางสายตาจะได้รับแว่นจากทางรัฐบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งจะเห็นว่าการพัฒนาเด็กซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ สมควรได้รับการดูแลในทุกๆ ด้าน

ในประเทศไทยมีความพยายามในการช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางสายตาอยู่บ้างจากหลายๆ กลุ่ม แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องและความครอบคลุม หากมีการประสานพลังงานจากทุกฝ่ายและมีการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐ จะทำให้โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดหาแว่นตาให้แก่ประชาชนที่มีปัญหาทางสายตาและมีรายได้น้อย โดยเน้นในเด็ก
๒. เพื่อสร้างระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน

เป้าหมายของโครงการ

เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กนักเรียนในการศึกษาภาคบังคับทุกคนที่มีปัญหาทางสายตาและมีรายได้น้อย จะได้รับแว่นตาจากโครงการฯ อย่างทั่วถึง ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๐

แนวทางในการดำเนินงาน

๑. จัดตั้งคณะกรรมการ วางแผน ดำเนินงาน กำกับดูแล และประเมินผล
๒. รวบรวมและสำรวจหาข้อมูลที่เป็นในการวางแผนการดำเนินงาน
๓. ทดลองรูปแบบต่างๆ ในการให้บริการในจังหวัดที่ทำการศึกษ โดยการดำเนินการ
 - ๓.๑ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เคยปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันให้เกิดการประสานเป็นโครงการร่วมกัน
 - ๓.๒ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือในการจัดหาทุนดำเนินการและบริจาคแวนตา เลนส์ อุปกรณ์
 - ๓.๓ จัดหน่วยวัดสายตาในพื้นที่จังหวัดที่ทำการศึกษา ให้กระจายลงสู่พื้นที่ให้มากที่สุด หน่วยวัดสายตาอาจจะเป็นโรงพยาบาลที่มีจักษุแพทย์หรือร้านแว่นตาที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ

วิธีดำเนินการ

ในพุทธศักราช ๒๕๓๗-๒๕๓๙ ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการ การดำเนินงานไม่มีรูปแบบที่แน่นอนนัก มีการนำแวนตาที่ได้รับบริจาคมาจัดระบบและให้บริการในที่ตั้ง และการออกให้บริการในพื้นที่ห่างไกล ผลจากการปฏิบัติงานในระยะเริ่มต้นนี้ไปสู่การวางแผนการดำเนินงานในระยะถัดไป ดังนี้

ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๐ แบ่งการดำเนินงานเป็น ๓ ระยะ คือ

๑. ระยะศึกษาปัญหาและหาข้อมูลเพื่อการวางแผน พ.ศ. ๒๕๔๐

ในระยะนี้จะดำเนินการสำรวจความชุกของสายตาผิดปกติ ในเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กนักเรียน เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประเทศในการใช้วางแผน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรของกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้บริการ และทรัพยากรต่างๆ

๒. ระยะการสร้างระบบในการให้บริการ พ.ศ. ๒๕๔๑

ในระยะนี้จะมีการทดลองรูปแบบที่เหมาะสมในการให้บริการ มีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ และการเริ่มวางระบบการให้บริการ ระยะนี้จะมีการให้บริการอยู่ในวงจำกัด

๓. ระยะการขยายการให้บริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

ในระยะนี้จะมีการนำรูปแบบของการให้บริการที่เหมาะสม ขยายบริการไปในพื้นที่ โดยเพิ่มความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมายขึ้นทุกปี และให้ได้ความครอบคลุม ๑๐๐% ภายในปี ๒๕๕๐

ธนาคารแว่นตา

คำว่า ธนาคาร หมายถึง สถานที่เก็บรวบรวม มีการนำเข้าและจ่ายออก ธนาคารแว่นตาเป็นสถานที่เก็บรวบรวมแว่นตาและเลนส์แว่นตาทั้งเก่าและใหม่ เพื่อจ่ายให้แก่ผู้มีปัญหาทางสายตาและมีรายได้น้อย มีระบบบริการจัดการ และระบบการให้บริการ

การนำแว่นตาเก่ามาใช้

การนำแว่นตาใช้แล้วกลับมาใช้อีก (REUSE) นับเป็นการช่วยพิทักษ์สิ่งแวดล้อมทางหนึ่งและยังเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้มีปัญหาทางสายตาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ปัญหาสำคัญของการนำแว่นตาใช้แล้วกลับมาใช้อีก ก็คือกำลังของเลนส์ที่อาจจะไม่พอดีกันระหว่างผู้ให้และผู้รับ ทั้งในตาขวาและในตาซ้าย การให้ผู้รับทดลองหยิบเลือกเองแบบลองผิดลองถูกไม่อาจจะทำได้ และอาจจะเกิดปัญหาตามมา ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจวัดสายตาและการค้นหาแว่นที่จัดเก็บอย่างมีระบบ ให้ได้แว่นที่สายตาทั้งสองข้างใกล้เคียงผู้รับที่สุด โดยจะต้องมีแว่นตาในระบบหลายพันอัน เพื่อที่จะสามารถเลือกกรอบที่เหมาะสมที่สุดได้ แว่นตาเก่าบางอันของผู้ที่มีสายตาเบี่ยงเบนไปมากจากคนทั่วไป มักจะไม่สามารถให้กับผู้รับได้ แต่ก็สามารถนำกรอบมาใช้ประโยชน์ได้โดยการฝนเลนส์ใหม่ใส่ให้ กรอบแว่นเก่าที่ได้มาจะต้องมาผ่านกระบวนการทำความสะอาดและปรับปรุงสภาพ พร้อมทั้งการวัดค่ากำลังของเลนส์เดิม ซึ่งขั้นตอนนี้ก็ใช้กำลังคนมากพอสมควร กรอบที่ชำรุดมากจะถูกถอดส่วนประกอบที่พอจะใช้ได้เก็บไว้เป็นอะไหล่

ระบบคอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลและคัดเลือกแว่น

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) ได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของแว่นตาที่มีอยู่และทำการค้นหาแว่นตาที่เหมาะสมกับสายตาของผู้รับที่สุด ทำให้สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ในอนาคตคาดว่าจะสามารถรองรับการขยายสาขาของธนาคารแว่นตาไปในส่วนภูมิภาค ซึ่งจะสามารถเชื่อมเครือข่ายในการที่แต่ละสาขาจะค้นหาแว่นที่ต้องการจากสาขาอื่น ในกรณีที่ค้นไม่พบในสาขาของตนได้อีกด้วย

ระบบการจัดเก็บแว่นตา

ปัจจุบันธนาคารแว่นตาจัดการจัดเก็บแว่นตาโดยใช้ ๒ ระบบคู่กัน คือ จัดเก็บเรียงตามกำลังของเลนส์ และการจัดเก็บลงเลขทะเบียนคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถค้นหาแว่นตาได้ด้วยคนหรือด้วยคอมพิวเตอร์ มีการทำตุลีนชกเก็บในกรณีอยู่ประจำที่ และการเก็บด้วยกล่องซึ่งเคลื่อนย้ายได้ ในกรณีที่ออกหน่วยให้บริการนอกพื้นที่ จำนวนที่จะต้องจัดเก็บเพื่อให้สามารถค้นหาแว่นตาที่เหมาะสมกับผู้รับได้ คือ ประมาณ ๕,๐๐๐ อัน

รูปแบบของการให้บริการ

๑. การให้บริการในหน่วยงาน

เป็นการให้บริการเป็นประจำ ณ ที่ตั้งของธนาคารแว่นตา ซึ่งคาดว่าจะต่อไปจะขยายสาขาไปยังส่วนภูมิภาค มีการตรวจวัดสายตา จ่ายแว่นให้แก่ผู้มารับบริการ

๒. การให้บริการในพื้นที่ (Mobile Unit)

เป็นหน่วยบริการเคลื่อนที่ซึ่งมีการวัดสายตาและคัดเลือกแว่นจากแว่นที่นำมาด้วยหรือประกอบให้ใหม่ การดำเนินการในลักษณะนี้จะเป็นการบริการเสริมในพื้นที่ที่เข้าถึงบริการปกติได้ยาก เช่น ในเขตชายแดน เป็นต้น เนื่องจากการออกหน่วยต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง จึงไม่เป็นรูปแบบที่ใช้ตามปกติ หน่วยเคลื่อนที่จะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

๒.๑ หน่วยลงทะเบียนเข้ารับบริการ

ใช้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทำการลงทะเบียน ชื่อ ที่อยู่ อายุ เพศ ของผู้มารับบริการลงในบัตรบันทึกข้อมูลของโครงการธนาคารแว่นตา โดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ ๒-๓ นาทีต่อราย

๒.๒ หน่วยวัดระดับสายตา (Visual Acuity)

เป็นการทดสอบสายตาเบื้องต้น ด้วยแผ่นตัวเลข (Snellen Chart) และแผ่นปิดตาชนิดรูเข็ม (Pin Hole) ใช้เจ้าหน้าที่ของหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกแล้ว ซึ่งจะใช้เวลา ๓-๕ นาที ต่อราย

๒.๓ หน่วยวัดสายตาด้วยเครื่องมือวัดสายตา (Auto Refractor/Retinoscopy)

โดยปกติจะทำการวัดสายตาด้วยเครื่องอัตโนมัติเพื่อความรวดเร็ว แต่ในรายที่มีปัญหาจะทำการวัดด้วยเจ้าหน้าที่ หรือแพทย์อีกครั้ง การวัดสายตาใช้เวลาประมาณ ๓-๕ นาที ต่อราย

๒.๔ หน่วยวัดสายตาและทดลองแว่น (Subjective Test)

การทดลองแว่นด้วยเลนส์ทดลอง ปกติจะทำโดยเจ้าหน้าที่ ใช้เวลาประมาณ ๕-๑๐ นาที แต่ในรายที่มีปัญหาแพทย์จะเป็นผู้ทำการทดสอบให้

๒.๕ หน่วยตรวจโรคตา (Eye Examination)

ในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขสายตาได้ด้วยแว่นตา แสดงว่าอาจจะมีปัญหาโรคตา ซึ่งแพทย์จะเป็นผู้ทำการตรวจวินิจฉัย

๒.๖ หน่วยค้นหาและจ่ายแว่นด้วยคอมพิวเตอร์

ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยเคลื่อนที่ใช้เวลาประมาณ ๕ นาทีต่อราย

๒.๗ หน่วยประกอบแว่น

ในกรณีที่ไม่สามารถค้นหาแว่นตาที่เหมาะสมจากแว่นที่นำมาได้ ช่างจะทำการประกอบแว่นให้ใหม่ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาทีต่อราย หากไม่มีเลนส์หรือประกอบไม่ทันในวันนั้น ก็ให้นำมาประกอบที่หน่วยงานและจัดส่งให้ภายหลัง

๒.๘ หน่วยลงทะเบียบนจ่ายแว่น

ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยเคลื่อนที่ เพื่อตรวจสอบและลงทะเบียบนการจ่ายแว่นให้แก่ผู้มารับบริการ

๓. การสร้างเครือข่ายธนาคารแว่น

เป็นการมองภาพการแก้ปัญหาในอนาคต เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีขนาดใหญ่ และกระจายอยู่ทุกพื้นที่ ทรัพยากรอันได้แก่บุคลากรในการให้บริการและงบประมาณมีจำกัด จึงต้องมีการจัดสร้างระบบเครือข่ายในการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย

๓.๑ ธนาคารแว่นตาสำนักงานใหญ่และสาขา

เป็นหน่วยงานที่จะดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการในพื้นที่ จะเป็นหน่วยจัดเก็บและจ่ายแว่น และประสานกับหน่วยวัดสายตาอาสาสมัครและหน่วยประกอบแว่นอาสาสมัคร

๓.๒ หน่วยคัดกรองผู้มีความผิดปกติทางสายตา (Screening Unit)

ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่ได้รับการอบรมการทดสอบสายตาเบื้องต้นด้วยแผ่นตัวเลข (Snellen Chart) และแผ่นปิดตาชนิดรูเข็ม (Pin Hole) จะทำการทดสอบสายตาให้แก่เด็กนักเรียนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และหากว่าผิดปกติ ก็สามารถส่งไปตรวจวัดสายตาที่หน่วยวัดสายตาในพื้นที่ใกล้ที่สุด เมื่อวัดสายตาแล้วพบว่าจำเป็นต้องใช้แว่นตา ให้ผู้บริหารโรงเรียนลงนามรับรอง และส่งขอแว่นตามายังธนาคารแว่นตาที่ใกล้ที่สุด กรณีเด็กก่อนวัยเรียนให้อาสาสมัครหรือเจ้าหน้าที่สถานื่อนามัยในพื้นที่เป็นผู้คัดกรองและส่งวัดสายตา และกรณีที่จำเป็นต้องใช้แว่นตา ให้หัวหน้าสถานื่อนามัยลงนามรับรอง และส่งขอแว่นตามายังธนาคารแว่นตาที่ใกล้ที่สุด

๓.๓ หน่วยวัดสายตา (Refraction Unit)

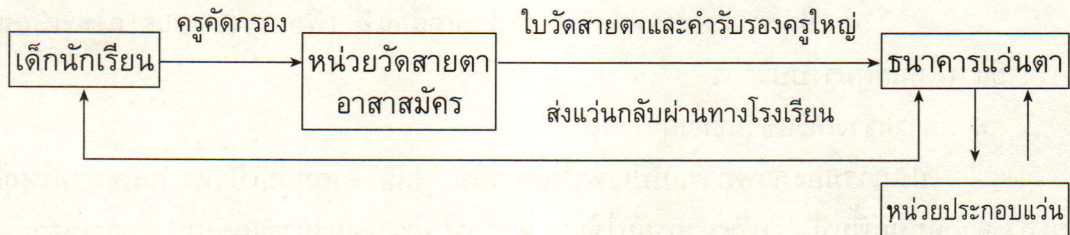
ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน ที่มีจักษุแพทย์หรือพยาบาลเวชปฏิบัติทางตา และหน่วยงานเอกชน ได้แก่ ร้านแว่นตาอาสาสมัครในพื้นที่ ทำหน้าที่วัดสายตาและทดลองแว่นโดยไม่คิดค่าบริการ (ปัจจุบันมีร้านแว่นตาทั่วประเทศประมาณ ๑,๒๐๐ แห่ง เข้าร่วมโครงการแล้วประมาณ ๗๐ แห่ง)

๓.๔ หน่วยประกอบแว่นตา (Lens Edging Unit)

ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน ที่มีศักยภาพในการประกอบแว่นตา และหน่วยงานเอกชน ได้แก่ ร้าน

แว่นตาอาสาสมัครในพื้นที่ ทำหน้าที่ประกอบแว่นตาตามที่ธนาคารแว่นตาขอความร่วมมือ โดยไม่คิดค่าบริการ หรือคิดค่าบริการในอัตราที่ได้รับอนุมัติตามโครงการ

แผนผังการปฏิบัติงานเครือข่ายธนาคารแว่นตา

แนวคิดเรื่องกรอบแว่นตามาตรฐาน (Universal Frame)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การแก้ไขปัญหาสายตาในเด็กนักเรียนมักต้องใช้กรอบแว่นและเลนส์ใหม่ เนื่องจากกรอบแว่นเก่าที่ได้รับบริจาคมักมีขนาดใหญ่และสายตาไม่พอดี และในแต่ละครั้งที่ออกให้บริการ จะจ่ายแว่นให้ประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ อัน จึงมีความคิดว่าควรจะมีการจัดทำกรอบแว่นลักษณะพิเศษเฉพาะโครงการ คือ เป็นกรอบพลาสติกที่มีลักษณะกลม มี ๒-๓ ขนาด แต่มีขนาดดวงของเลนส์แว่นเท่ากันหมด จะทำให้สะดวกในการให้บริการ เพราะสามารถฝนเลนส์ที่มีขนาดกลมไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมากและนำใส่เข้ากรอบตามขนาดสายตาของผู้รับได้อย่างรวดเร็ว

กองทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเงินตั้งเป็นกองทุนสำหรับแก้ไขปัญหาสายตาในเด็กนักเรียน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ปัจจุบันได้จัดเตรียมการสั่งทำกรอบแว่นตามาตรฐาน (Universal Frame) และขอพระราชทานอักษรพระนามาภิไธยย่อ “สธ.” ที่กรอบแว่น เพื่อเป็นกรอบแว่นที่พระราชทานแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับตระหนักในคุณค่าและเก็บรักษาด้วยดี

ผลการปฏิบัติงานโครงการธนาคารแว่นตา

๑. การให้บริการ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑.๑ การให้บริการนอกสถานที่ โดยการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่วัดสายตาประกอบแว่น และแจกแว่นให้กับเด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อยที่มีปัญหาทางสายตาสู่ท้องถิ่นดังต่อไปนี้

- ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ในวันเปิดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง
- ๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงเรียนบ้านนายาว ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ร่วมกับสำนักพระราชวัง ในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ๔-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ชาวเขา ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๕ โรงเรียน จังหวัดเชียงราย ร่วมกับสำนักพระราชวัง ในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ๑๑-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่ผู้มีรายได้น้อยที่มีปัญหาทางสายตาในจังหวัดเลย ร่วมกับสโมสรวไลอ้อน
- ๒๑-๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๙ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตา ตรวจรักษาแก่ผู้มีปัญหาทางสายตาในชนบท ๗ จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ขอนแก่น มหาสารคาม สกลนคร นครพนม อุดรธานี ในโครงการรวมใจภักดิ์รักในหลวง เพื่อช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางสายตาในชนบท
- ๒๔-๒๕ มีนาคม ๒๕๔๐ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่จังหวัดปราจีนบุรี ร่วมในโครงการศึกษารูปแบบการให้บริการแก้ไขปัญหาทางสายตาสำหรับเด็กในชนบทของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๐ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียนและผู้มีรายได้น้อยในชนบท จังหวัดสระแก้ว ร่วมในโครงการการผ่าตัดต้อกระจกด้วยอัลตราซาวด์ ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียนและผู้มีรายได้น้อยในชนบท จังหวัดอุทัยธานี ร่วมในโครงการ

- การการผ่าตัดสลายต่อกระดูกด้วยอัลตราซาวด์ ของกรม
การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
และผู้มีรายได้น้อย ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ร่วมกับโครงการฝึกอบรมการผ่าตัดสลายต่อกระดูกด้วย
อัลตราซาวด์ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่พระภิกษุ
สามเณรและเจ้าหน้าที่ วัดพระธรรมกาย
- ๓๐-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
และผู้มีรายได้น้อย ที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณ-
บุรี
- ๑๐-๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
และผู้มีรายได้น้อย ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางเขน กรุงเทพฯ
- ๒๘-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
และผู้มีรายได้น้อย ที่อำเภอเขียงกลาง จังหวัดน่าน
- ๒๑-๒๒ กันยายน ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่นักเรียน
และผู้มีรายได้น้อย ที่อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- ๓-๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาตามโครงการร่วม
สปช. และมูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่บกพร่องทางสายตา จังหวัดนครปฐม
- ๙-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาตามโครงการร่วม
สปช. และมูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่บกพร่องทางสายตา จังหวัดราชบุรี
- ๑๖-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาตามโครงการร่วม
สปช. และมูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่บกพร่องทางสายตา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒๓-๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาตามโครงการร่วม
สปช. และมูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่บกพร่องทางสายตา จังหวัดสมุทรปราการ

- ๑๙-๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลรื่องขวาง จังหวัดแพร่
- ๒๑-๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช อำเภอบัว จังหวัดน่าน
- ๒๓-๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดตรัง
- ๑-๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
- ๑๘-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
- ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๒ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ที่มูลนิธิช่วยเหลือนคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- ๒๙-๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ - ให้บริการตรวจวัดสายตาและมอบแว่นตาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้มีรายได้น้อย ที่โรงพยาบาลกาบเชิง อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๑.๒ การให้บริการในสถานที่โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์

- กรกฎาคม ๒๕๓๗-ธันวาคม ๒๕๓๗ - ทำโครงการบริการวัดสายตาแก่ผู้มีรายได้น้อยร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ ๑ เดือนละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๗๐ คน
- เมษายน ๒๕๓๘-ตุลาคม ๒๕๓๘ - ทำโครงการต่อ ครั้งที่ ๒ ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ เดือนละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๗๐ คน
- ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๐ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นตาแก่ชมรมผู้สูงอายุ ที่มีปัญหาทางสายตา ตำบลไร่ชิง จังหวัดนครปฐม

- ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๐ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นแก่เด็กนักเรียน ๓๐ คน ที่มีปัญหาทางสายตา โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) จังหวัดนครปฐม
- มกราคม ๒๕๔๐-ตุลาคม ๒๕๔๐ - ตรวจรักษาและให้บริการวัดสายตาประกอบแว่น มอบแว่นแก่ผู้ป่วยนอกจักษุที่มีรายได้น้อยทุกวัน
- ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๑ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่น ชมรมผู้สูงอายุ กรมประชาสัมพันธ์ดินแดง
- ๒๕ กันยายน ๒๕๔๑ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นแก่นักเรียนโรงเรียน วัดดอนหวาย จำนวน ๕๖ คน
- ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นแก่นักเรียนโรงเรียน วัดเทียนดัด จำนวน ๗ คน
- ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๒ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นแก่สถานสงเคราะห์ ผู้สูงอายุดินแดง
- ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ - ให้บริการวัดสายตาประกอบแว่นนักเรียนโรงเรียน รัตนโกสินทร์สมโภชน์ ศาลายา จังหวัดนครปฐม

๒. แว่นตาและเลนส์บริจาค

พุทธศักราช ๒๕๓๙ ได้รับเลนส์บริจาคทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ คู่ จากกลุ่มอาสาสมัคร AMIGOS และจากร้านแว่นตาสวัสดิการโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) ได้รับแว่นตาเด็ก พร้อมเลนส์ ๗๕๐ อัน จากมูลนิธิวัดไร่ขิง มูลค่า ๑ แสนบาท

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้รับเลนส์บริจาคทั้งสิ้น ๔๐,๐๐๐ อัน จากบริษัท บางกอก ออปติคัล และบริษัท หอแว่น ได้รับแว่นตาจากมูลนิธิสังฆะดลอมเพื่อชีวิต ๗๕๐ อัน ได้มีการจัดโครงการรับบริจาคจากประชาชน ร่วมกับบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป และบริษัท ซีคอนสแควร์ (จำนวนแว่นตาที่จ่ายไปแล้วตามโครงการประมาณ ๗,๕๐๐ อัน คงเหลือ ๙,๐๐๐ อัน)

พุทธศักราช ๒๕๔๑ ได้รับเลนส์จากบริษัท ห้างร้านเอกชนต่างๆ และประชาชนผู้มีจิตศรัทธา จำนวน ๕,๓๐๖ อัน แว่นจำนวน ๖,๙๙๔ อัน จ่ายไปแล้วประมาณ ๔,๙๕๐ อัน คงเหลือ ๑๑,๐๔๔ อัน

พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้รับเลนส์จากบริษัท ห้างร้านเอกชนต่างๆ และประชาชนผู้มีจิตศรัทธาจำนวน ๑๗,๗๐๐ อัน จ่ายไปแล้วประมาณ ๔,๐๐๐ อัน คงเหลือแว่นพร้อมเลนส์ ๒๔,๗๔๔ อัน

๓. เงินกองทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พุทธศักราช ๒๕๔๐ International Support Group สมทบกองทุน ๑ แสนบาท เพื่อจัดทำกรอบแว่นตาพระราชทานตามแบบกรอบมาตรฐานของโครงการ มูลนิธิไทยประกันชีวิตบริจาคสมทบกองทุน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มูลนิธิสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิตของบริษัท ทีพีไอ บริจาคสมทบกองทุน ๓๖,๐๐๐ บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุน ๓๔๔,๐๐๐ บาท

พุทธศักราช ๒๕๔๑ เงินสมทบกองทุน จากบริษัท ห้างร้านเอกชน และประชาชนผู้มีจิตศรัทธา และสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ปัจจุบันมีเงินกองทุน ๓๐๔,๒๗๗.๕๑ บาท ซึ่งได้นำไปจัดทำกรอบแว่นตาพระราชทานตามแบบกรอบมาตรฐาน เพื่อมอบให้แก่เด็กนักเรียนผู้ยากไร้ต่อไป

การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ

หากประมาณการว่าโครงการนี้จะดูแลเด็ก ๑๐๐,๐๐๐ คน และเด็กจะได้แว่น ๒ ปี/๑ อัน จะได้ว่า

๑. จำนวนแว่นตาที่ต้องจัดหาในแต่ละปี ๕๐๐,๐๐๐ อัน ใช้งบประมาณ ๗๕-๑๐๐ ล้านบาท

๒. การวัดสายตาเด็กและประกอบแว่น ๕๐๐,๐๐๐ คน ต้องใช้เวลาของหน่วยวัดสายตาและประกอบแว่นอาสาสมัคร ๑,๐๐๐ หน่วย ทำงานให้กับโครงการวันละ ๑ ชั่วโมง ปีละ ๒๖๐ วัน หากการคัดกรองที่โรงเรียนไม่ดีพอ ก็จะต้องอาศัยหน่วยวัดมากขึ้น

๓. เนื่องจากความจำกัดของทรัพยากร จึงต้องเน้นการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหาทางสายตาและมีรายได้น้อย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้รับรอง

ในอนาคต การสร้างรูปแบบและเครือข่ายถาวรของการแก้ไขปัญหาสายตาในเด็กนักเรียนจะเป็นหลักประกันให้แก่เด็กทุกคนว่า ถ้าเกิดมามีปัญหาทางสายตาจะต้องมีแว่นตาใส่อย่างแน่นอน

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเห็นสมควรยกย่องให้

โครงการธนาคารแว่นตา โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

เป็นโครงการดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๒๗

๑. นายเกษม พลวัน (ครู)	สาขาการพัฒนาสังคม
๒. นายกำพล พันธุ์ทอง	สาขาการพัฒนาชนบทและชุมชน

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๒๘

๑. พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก	สาขาการพัฒนาคความมั่นคงแห่งชาติ
๒. นายเสน่ห์ ผลประสิทธิ์	สาขาการพัฒนาการเกษตร
๓. นายเฉลิม แก้วศรีงาม	สาขาการพัฒนาชนบทและชุมชน
๔. หลวงพ่อ สำเนียง อยู่สถาพร	สาขาการพัฒนาสังคม
๕. นายอริก สวัสดิมงคล	สาขาการพัฒนาจิตใจและจริยธรรม
๖. ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. พุฒิพงศ์ วรภูมิ	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. ศาสตราจารย์ประเวศ วะสี	สาขาการพัฒนาสาธารณสุข (ด้านการแพทย์)
๘. โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก
(กองทัพภาคที่ ๓)	สาขาการพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ
๙. ชมรมอาสาสมัครประชาสงเคราะห์	สาขาการพัฒนาสังคม

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๒๙

๑. นายพีรศักดิ์ ศรีนิเวศน์	สาขาการพัฒนาการเกษตร
๒. สำนักงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและ
ผลประโยชน์ของประชาชน (สคช)
กรมอัยการ	สาขาการพัฒนาสังคม
๓. นางเรณู โชติติลล	สาขาการพัฒนาสังคม
๔. นายเฟื้อ หริพิทักษ์	สาขาศิลปะ (ด้านจิตรกรรม)
๕. ท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี	สาขาศิลปะ (ด้านนาฏศิลป์)
๖. นางสาวธีรวรรณ เตชะพงศ์วรชัย	สาขาการพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
(ด้านอัญมณี)
๗. พันเอก เรวัต บุญทับ	สาขาการพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ
๘. นางวัลลภา ตั้งจิตนุสรณ์	สาขากีฬา (ด้านกรีฑา)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๐

๑. หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล	สาขาการพัฒนการศึกษา
๒. พันตำรวจเอก เสรี เตมียเวช	สาขาการพัฒนาการเมืองและการปกครอง
(ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)
๓. นายวัชร มกรพงศ์	สาขาการพัฒนาการเมืองและการปกครอง
๔. นายอนันต์ ชาลวลดา	สาขาการพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชย์การ
(ด้านอัญมณี)
๕. นายสิทธิชัย โกโคยอุดม	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๖. นางบุญเอื้อ สุภาพรเหมินทร์	สาขาการพัฒนาชนบทและชุมชน
๗. นายประเชษฐ กาญจนมัย	สาขาการพัฒนากษัตริย์
๘. นายสง่า สรรพศรี	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๙. นายระพี สาคริก	สาขาการพัฒนากษัตริย์ (ด้านกล้วยไม้)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๑

๑. นายสุต แสงวิเชียร	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(ด้านกายวิภาคศาสตร์)
๒. นายประวิทย์ หาญณรงค์	สาขาการพัฒนาสังคม
๓. นายมนตรี ตราโมท	สาขาศิลปะ (ด้านดนตรี)
๔. พลตำรวจโท ประทีป สันติประภพ	สาขาการพัฒนาการเมืองและการปกครอง
๕. นายวีรศักดิ์ วรรณวนอมร	สาขาการพัฒนาชนบทและชุมชน
๖. นางสาวภรณ์ทิพย์ นาคหิรัญกนก	สาขาการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย
๗. บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	สาขาการพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชย์การ

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๒

๑. ศาสตราจารย์ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)
๒. นายผาย สร้อยสระกลาง	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการพัฒนาชุมชน)
๓. นายพันธุ์พิษณุ สาครพันธ์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสาธารณสุข)
๔. ศาสตราจารย์พันธุ์หญิง คุณหญิง ฝอย ไปะเกษณะ	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)
๕. ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านวรรณศิลป์)

๖. นายไทรภพ ลิมปพัทธ์	สาขาสื่อสารมวลชน (ด้านโทรทัศน์)
๗. นายก่อ่ง आयูยีน	สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. โครงการอบรมวิชาชีพสำหรับประชาชน
สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๓

๑. ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)
๒. นายพูน เกษจำรัส	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปะภาพถ่าย)
๓. จำสืบเอก ทวี บูรณเขตต์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม)
๔. นายวิบูลย์ เข้มเฉลิม	สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. หน่วยงานแพทย์ทางวิทยุ มูลนิธิ พอ.สว.
สำนักงานแพทย์มูลนิธิ พอ.สว.	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการสาธารณสุข)
๖. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี
ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง	สาขาการพัฒนาภาคเหนือ
(ด้านการพัฒนาชุมชน)
๗. มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ.
ในประเทศไทย	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๔

๑. หม่อมกอบแก้ว อาภากร ณ อยุธยา	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านบริการสังคม)
๒. ศาสตราจารย์เสม พริ้งพวงแก้ว	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการสาธารณสุข)
๓. นายทวี หอมขง	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๔. นางรัชนี ธงไชย	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการศึกษาและพัฒนาจิตใจ)
๕. นายวิโรฒ ศรีสุโร	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม)
๖. โครงการศิลปินแห่งชาติ	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม)
๗. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการศึกษาและพัฒนาจิตใจ)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

๑. นายธนิต อยู่โพธิ์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม)
๒. นายบุญถิ่น อัตถากร	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านบริหารการศึกษา)
๓. พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์	สาขาการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
๔. คุณหญิงสมศรี กันธมาลา	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)
๕. นายประพันธ์ ภาณุภาค	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสาธารณสุข)
๖. นายคำรณ บุญเชิด	สาขาการเมืองและการปกครอง
๗. นายพรเทพ พรประภา	สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. นายอยู่ สุนทรชัย	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชนและชนบท)
๙. กรมประมง	สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ (ประเภทองค์กรของรัฐ)
๑๐. มูลนิธิข้าวเขียวปอเต็กเซี่ยงตึ้ง	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)
๑๑. หอการค้าจังหวัดตรัง	สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ (ประเภทองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๖

๑. ศาสตราจารย์ปกรณ อังศุสิงห์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านบริหารงานสังคมสงเคราะห์)
๒. ศาสตราจารย์คุณหญิงสุดสวกร ทูจินดา	สาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์)
๓. นายกุสะ ปันยารชุน	สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ (ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)
๔. นายปราโมทย์ ไ้มักลัด	สาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (ด้านชลประทาน)
๕. นายเอกพันธ์ บรรลือฤทธิ์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร)
๖. นักเรียนนายเรืออากาศ จักกฤษณ์ ธรรมวิชัย	สาขาการเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการศึกษา)
๗. โรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสาธารณสุข)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๗

๑. ศาสตราจารย์พันธุ์ งามประวัติ	สาขาการพัฒนาศักดิ์
	(ด้านการบริหารการศึกษา)
๒. นายสมัย เมษะมาน	สาขาการเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
	(ด้านศิลปการต่อสู้ของไทย)
๓. นายนิคม จันทวิฑูร	สาขาการพัฒนาศักดิ์
	(ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม)
๔. นางชนิษฐา เทวินทรภักดี	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านสังคมสงเคราะห์)
๕. นางพยอม สบายเมือง	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านการปกครอง)
๖. กองพลทหารราบที่ ๙ อำเภอเมือง
จังหวัดกาญจนบุรี	สาขาการพัฒนาศักดิ์
	(ด้านความมั่นคงของชาติ)
๗. มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านบริการสังคม)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร	สาขาการพัฒนาศักดิ์
	(ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)
๒. ศาสตราจารย์บุญสม มาร์ติน	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านพลศึกษา)
๓. ศาสตราจารย์ประสาทน์ อวยชัย	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านสังคมสงเคราะห์)
๔. นายเปล่ง ศรีตาน้อย	สาขาการพัฒนาศักดิ์ (ด้านพัฒนาชุมชน)
๕. นายธนิษฐ์ เจียรนวนนท์	สาขาการพัฒนาศักดิ์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพล สินธุนาวา	สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. นายศัลยเวทย์ เลชะกุล	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	(ด้านการแพทย์)
๘. ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์	สาขาการเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
	(ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)
๙. เรือตรี สมรักษ์ คำสิงห์	สาขาการเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
	(ด้านการกีฬา)
๑๐. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์	สาขาการพัฒนาศักดิ์
	(ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)

๑๑. โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียน
ผดุงศิษย์พิทยา	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)
๑๒. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช
กรมส่งเสริมการเกษตร	สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
๑๓. งานประยุกต์ผลการวิจัยทาง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อ
การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
๑๔. โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขัน
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิก
ระหว่างประเทศ สถาบันส่งเสริม
การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
กระทรวงศึกษาธิการ	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

๑. นางเตือนใจ ดีเทศน์	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านการพัฒนาชนบทและชุมชน)
๒. นายประเวศ ลิมปรังษี	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านสถาปัตยกรรมไทย)
๓. ศาสตราจารย์สิปปนนท์ เกตุทัต	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)
๔. ศาสตราจารย์อารี วิลยะสวี่	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสาธารณสุข)
๕. นายโสภณ สุภาพงษ์	สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ (ด้านเศรษฐกิจชุมชน)
๖. ศาสตราจารย์เทียนฉาย กีระนันทน์	สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ
(ด้านเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์)
๗. ศาสตราจารย์อดุล วิเชียรเจริญ	สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. รองศาสตราจารย์สุจิตรา ประสานสุข	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์)

๙. โครงการปลูกสวนสมุนไพรสิริรุกษชาติ
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สาขาอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง
แวดล้อม (ด้านสมุนไพรไทย)

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. ศาสตราจารย์ประเสริฐ วัฒน	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านประวัติศาสตร์และวรรณกรรม)
๒. ศาสตราจารย์ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสาธารณสุข)
๓. รองศาสตราจารย์ปิยะ สุวรรณศิริ	สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านสถาปัตยกรรมไทย)
๔. นางทองดี โพธิ์ยอง	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)
๕. ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณเวลา	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(ด้านประสาทศัลยศาสตร์)
๖. โครงการเพชรในตม	สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านความมั่นคง)
๗. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ตำบลคลองเปี้ยะ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา	สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ (ด้านเศรษฐกิจชุมชน)
๘. โครงการรณรงค์เพื่อภาษาไทย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
๙. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)	สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย
(ด้านเอกลักษณ์ไทย)
๑๐. มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์	สาขาอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๗๐/๒๕๔๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเป็นไปอย่างต่อเนื่องอันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงของชาติ และเพื่อเสริมสร้างเกียรติภูมิและภาพลักษณ์ของคนไทย รัฐบาลไทย และประเทศไทยต่อสังคมโลก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร)	ประธานกรรมการ
๑.๒ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง)	รองประธานกรรมการ
๑.๓ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายกระแส ชนะวงศ์)	รองประธานกรรมการ
๑.๔ เลขาธิการพระราชวัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๕ ราชเลขาธิการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๖ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๗ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๘ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๙ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๐ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ

๑.๑๑	เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๒	ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๓	ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๔	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๕	ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๖	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๗	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๘	ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๙	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๐	อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๑	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๒	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๓	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๔	ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๕	กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๖	ท่านผู้บัญชาสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	กรรมการ
๑.๒๗	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	กรรมการ
๑.๒๘	นายเอนก สิทธิประศาสน์	กรรมการ
๑.๒๙	พลเอก จรัส กุลละวณิชย์	กรรมการ
๑.๓๐	พลเอก บุญศักดิ์ กำแหงฤทธิ์	กรรมการ
๑.๓๑	พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	กรรมการ
๑.๓๒	นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา	กรรมการ
๑.๓๓	คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์	กรรมการ
๑.๓๔	นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ	กรรมการ
๑.๓๕	นายสมพร เทพสิทธา	กรรมการ
๑.๓๖	นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์	กรรมการ
๑.๓๗	คุณหญิงสุชาดา ศรีเพ็ญ	กรรมการ

๑.๓๘ ร้อยโท สุวิทย์ ยอดมณี	กรรมการ
๑.๓๙ นายเย็นใจ เลาหวณิช	กรรมการ
๑.๔๐ นายวิจิตร อาวะกุล	กรรมการ
๑.๔๑ ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและ เลขานุการ
๑.๔๒ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๓ ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๔ หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณากำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติและการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันหลักของประเทศ

๒.๒ ให้คำปรึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้

๒.๓ ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ และการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของประเทศแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๒.๔ ดำเนินการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

๒.๕ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและได้ผลสมตามความมุ่งหมาย ให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

๒.๖ ดำเนินการติดตามการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

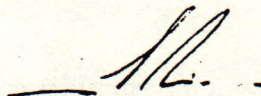
๒.๗ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับการเบิกเบี้ยประชุม ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้เบิกจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ที่ ๒/๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๗๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายเอนก สิทธิประศาสน์	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ นายอรุณ ปรีดีติติก	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๓ นายเรวัต น้าเฉลิม	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๔ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร
(นางสิริมาลย์ รัตนวรพงศ์)	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๕ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๖ ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๗ พลตรี สมหวัง ไตรเดช	อนุกรรมการ
๑.๘ นางประกอบ ลาภเกษร	อนุกรรมการ
๑.๙ นางผุสดี วิทยาสารณยุต	อนุกรรมการ
๑.๑๐ นายอนุวัฒน์ ธรรมธัช	อนุกรรมการ
๑.๑๑ นางรัชกร เหมะจันทร์	อนุกรรมการ
๑.๑๒ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๓ ผู้อำนวยการสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ

๑.๑๔	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนาชุมชน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๑.๑๗	ผู้แทนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	อนุกรรมการ
๑.๑๘	นายวีระ สุกุลทัต	อนุกรรมการ
๑.๑๙	นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
๑.๒๐	นายสุรินทร์ โกสียางกูร	อนุกรรมการ
๑.๒๑	นายสมชาย ชูประดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑.๒๒	นางจินตนา จุลกะเสวี	อนุกรรมการ
๑.๒๓	นายมนัส มณีเปรม	อนุกรรมการ
๑.๒๔	นางสาววันเพ็ญ เข็นตระกูล	อนุกรรมการ
๑.๒๕	นางสิริพร ทองคำวงศ์	อนุกรรมการ
๑.๒๖	นายเกียรติศักดิ์ ภูส่วง	อนุกรรมการ
๑.๒๗	นางนัยนา พรหมมลมาศ	อนุกรรมการ
๑.๒๘	นางฉวีวรรณ จันทรัตน์	อนุกรรมการ
๑.๒๙	นางสุรีพร เกียรตินาวิน	อนุกรรมการ
๑.๓๐	นายนิธวัช จันทรสังข์	อนุกรรมการ
๑.๓๑	นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๑.๓๒	นายณพพร บุญแก้ว	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๓	นายวรวุฒิ หอมเนียม	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๔	นางสาวรัชนี ฟองศักดิ์	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

๒.๑ พิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นระดับชาติ ประเภทบุคคล หน่วยงานและโครงการ และงานพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แล้วนำมาประกาศเกียรติคุณยกย่องเชิดชูเกียรติ

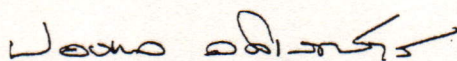
เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้บุคคลและหน่วยงานทั่วไปถือเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเด่นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติมากขึ้น

๒.๒ จัดทำวีดิทัศน์ผลงานดีเด่นของบุคคล หน่วยงานและโครงการ เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยราชการ หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป

๒.๓ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔

(นายปองพล อติเรกสาร)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

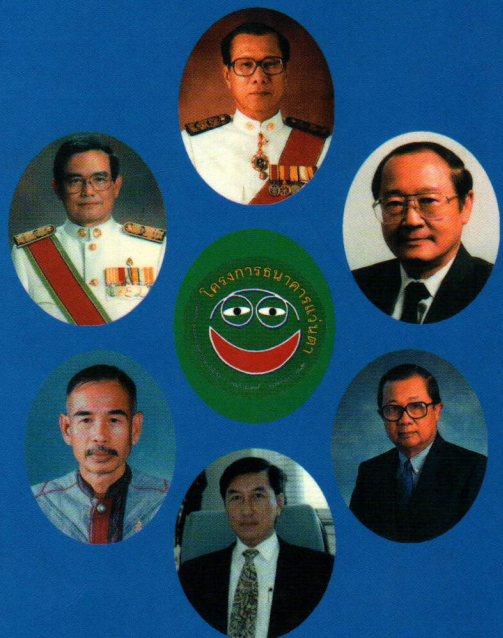
สำเนาถูกต้อง

(นางมณฑา หมีนอณันด์)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖

ประกาศเกียรติคุณ
บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ เล่ม ๑๒

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี